Ч. 255 (14.798). Львів, пятниця 19. листопада 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Протест польського амбасадора в Берліні.

„Фелькішер Беобахтер" помістив кореспонденцію з Варшави п. н. „Самоходові випадки та політика" з протипольськими алюзіями. Польсько амбасада запротестувала проти цього і дістала відповідь, що німецька влада упімнула редакцію офіціоза.

Японія визнала еспанський національний уряд.

Як подає щоденник „Асагі", японська рада міністрів на внесок мін. Гіроти рішила визнати еспанський національний уряд з огляду на те, що він поборює комунізм і володіє понад 60% еспанської території.

МАДЯРЩИНА Й АВСТРІЯ ПІДТРИМУЮТЬ ЗВЯЗКИ З БУРҐОСОМ.

Віденські добре поінформовані кола потверджують вістку, що австрійський уряд підтримує звязки з агентом еспанського національного уряду Гарсією Коніном; подібно й мадярський уряд.

Перед двома тижнями голова організації „стрілистого хреста" посол Фестетіч поставив внесок, щоби Мадярщина визнала еспанський національний уряд. Вчора у мадярському парляменті відчитали відповідь міністра закордонних справ Каньї в цій справі: виявляється, що ще у вересні мадярський уряд увійшов у взаємини з представником еспанського національного уряду графом Карльосом де Байрен.

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ НЕВДОВОЛЕНА.

Амбасадор червоної Еспанії у Льондоні вислав до британського міністерства закордонних справ ноту, в якій висловлює глибоке невдоволення, що британський уряд приняв агента національного уряду і вислав свого до Бурґосу.

НОВИЙ ЗАМАХ НА КАТАЛЬОНСЬКІ ВОЛЬНОСТИ.

Катальонське міністерство безпеки злучено з еспанським міністерством внутрішніх справ, перенесеним з Валенсії. З огляду на те усунено майже усіх вищих поліційних урядовців Катальонії, закидуючи їм, що вони не виявили необхідної енергії в поборюванні анархо-синдикалізму.

НА ФРОНТАХ СПОКІЙНО.

Національне командування подає, що на всіх фронтах спокійно. У Мадриді червоні висадили в повітря будинок рільничої школи; національна залога покинула його впору.

Новий румунський уряд.

Дотеперішній румунський премієр Татареску утворив новий уряд, до якого ввійшло трьох нових членів. Буйої (мін. промислу), Манолеску (державний міністр) і Сісесті (мін. рільництва). Крім того дотеперішній міністр шляхів Франсовічі дістав внутрішні справи (які дотепер мав Татареску), б. міністр торговлі та промислу Валер Бон став державним міністром, дотеперішній віцепремієр Інкулец дістав теку шляхів.

В інших ресортах нема зміни: закордонні справи Антонеску, оборона Іліясевич, летунство й маринарка Іріneску, справедливість Сассу, кооперація Неґура, освіта Анджелеску, здоровля Константіnеску, праця Ністор, віроісповідання й мистецтво Ямаnді.

ВИБОРЧЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Цей уряд утворив Татареску на основі порозуміння з „румунським фронтом" Вайди Воєводи і з партією Йорги. Перша має дістати 55 мандатів при найближчих виборах до законодатних палат, друга 15

Японські втрати.

Представник японської армії заявив, що на шангайському фронті згинуло до 15. ц. м. — 9.760 японців, з того 10 прц. від недуг; ранено там 29.850 японців. На шангайському фронті згинуло коло 80 прц. японських вояків, які полягли в Китаю; не враховано туди втрат частини, що зробили десант у заливі Ганчев.

Німеччина ліквідує консуляти в СССР.

У висліді совітсько-німецьких переговорів Німеччина рішила зліквідувати ґенеральний консулят у Тифлісі й у Ленінграді та консуляти в Харкові, Одесі й у Владивостоці.

Французька правиця підготовлювала переворот?

Париська преса принесла вістку, що французька поліція викрила велику тайну військову організацію, яка приготовила чималий запас зброї та муніції і бетонові схоронища на передмістях Парижа та декуди на провінції, щоби перевести переворот і завести у Франції фашистівський устрій.

Ця тайна організація рекрутувалася споміж членів розвязаних „Фашистівських ліґ" а саме „Французької Акції" та „Французької солідарности".

Пястук, як засіб арґументації.

Львів, 18. листопада 1937.

Щораз частіше бувають випадки, коли у нашому галицькому житті словні суперечки та пресові переправи завершуються арґументом пястука. Край згірешний такими спорадичними подіями у Львові, до Львова надходять тривожні вістки про звихнення обичаїв по містах і містечках, на селі до слова щораз голосніше зголошується „хлопський параґраф". Щораз більше тих, які з гордістю розповідають, що вони „виміряли собі справедливість", стараючись, очевидно, представити себе у ролі героїв. Зате редакції бувають засипувані протестами проти напасників та виявами „співчуття і солідарности" з побитими. „Вимір справедливости" пястуком дістає право громадянства, але ті, що користають з нього, не призадумуються, що сума таких поступків складається на грізне суспільне явище, яке зветься розвнузданістю обичаїв, анархізацією та македонізацією відносин.

Після одного такого випадку, що трапився був у Львові, ми пригадали були наше давне становище, ширше висловлене — здається — при нагоді голосних свого часу подій на сокальському ґрунті. Ми зазначили, що це абсолютно недопускальна річ на щонебудь та супроти когонебудь реаґувати пястуком. Цей наш погляд викликав на сторінках одного українського часопису застереження: бувають, мовляв, такі поважні образи, що на них важко чим іншим реаґувати, як тільки поличником. Автор такого погляду швидко потім зазнав від своїх ідеольогічних противників фізичного нападу й на свою особу. Дехто може твердити, що провина в одному і другому випадку не була співмірна, що причина до одної і другої напасти була зовсім інша і що там, де в першому згаданому випадку треба було виправдати поличник, як слушну реакцію на велику образу, у тому останньому випадку треба осудити напасть, як бандитизм. І ми згори схильні признати правду, що бувають ріжні мериторичні причини таких самих наслідків. Але дозволимо собі спитати: де є у нас той громадський ареопаг, який вирішував би, котрий поличник був „оправданий", та котрий був проявом здичіння?! Як сірий громадянин може в отому „вимірі справедливости" визнатись?! Як можна мати претенсії до примітиву, що послугується пястуком, коли приймемо засаду, що пястук „у деяких випадках" є засобом допускальним?!

Ні, зло є саме в отій засаді. І зло пястука як засобу вирівнювання порахунків, можна викорінити тільки тоді, коли українське громадянство прийме засаду, що пястук в ніякому випадку не є приємливою методою, що нема такої образи, на яку треба би реаґувати фізичним ударом, що фізичний удар не відповідає гідности культурної людини. Тільки тоді, коли прийметься у нашому громадянстві звичаєве право, що автоматично під прилюдне позорище стає завжди фізичний напасник і що з моментом фізичного удару напасник тратить усі можливости дістати сатисфакцію за образу, яку йому нанесли були словом чи письмом, — тільки тоді можна буде успішно боротися з хоробою пястучного арґументу.

Ч. 255 (14.798). Львів, пятниця 19. листопада 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Протест польського амбасадора в Берліні.

„Фелькішер Беобахтер" помістив кореспонденцію з Варшави п. н. „Самоходові випадки та політика" з протипольськими алюзіями. Польська амбасада запротестувала проти цього і дістала відповідь, що німецька влада упімнула редакцію офіціоза.

Японія визнала еспанський національний уряд.

Як подає щоденник „Асагі", японська рада міністрів на внесок мін. Гіроти рішила визнати еспанський національний уряд з огляду на те, що він поборює комунізм і володіє понад 60% еспанської території.

МАДЯРЩИНА Й АВСТРІЯ ПІДТРИМУЮТЬ ЗВЯЗКИ З БУРҐОСОМ.

Віденські добре поінформовані кола потверджують вістку, що австрійський уряд підтримує звязки з аґентом еспанського національного уряду Ґарсією Коніном; подібно й мадярський уряд.

Перед двома тижнями голова організації „стрілистого хреста" посол Фестетіч поставив внесок, щоби Мадярщина визнала еспанський національний уряд. Вчора у мадярському парляменті відчитали відповідь міністра закордонних справ Каніі в цій справі: виявляється, що ще у вересні мадярський уряд увійшов у взаємини з представником еспанського національного уряду графом Карльосом де Баірен

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ НЕВДОВОЛЕНА.

Амбасадор червоної Еспанії у Льондоні вислав до британійського міністерства закордонних справ ноту, в якій висловлює глибоке невдоволення, що британійський уряд приняв аґента національного уряду і вислав свого до Бурґосу.

НОВИЙ ЗАМАХ НА КАТАЛЬОНСЬКІ ВОЛЬНОСТИ.

Катальонське міністерство безпеки злучено з еспанським міністерством внутрішніх справ, перенесеним з Валенсії. З огляду на те усунено майже усіх вищих поліційних урядовців Катальонії закидуючи їм, що вони не виявили необхідної енерґії в поборюванні анархо-синдикалізму.

НА ФРОНТАХ СПОКІЙНО.

Національне командування подає, що на всіх фронтах спокійно. У Мадриді червоні висадили в повітря будинок рільничої школи; національна залога покинула його впору.

Новий румунський уряд.

Дотеперішній румунський премієр Татареску утворив новий уряд, до якого ввійшло трьох нових членів. Буйої (мін. промислу), Манолеску (державний міністр) і Сісесті (мін. рільництва).

Крім того дотеперішній міністр шляхів Франасовічі дістав внутрішні справи (які дотепер мав Татареску), б. міністр торговлі та промислу Валер Бон став державним міністром, дотеперішній віцепремієр Інкулец дістав теку шляхів.

В інших ресортах нема зміни: закордонні справи Антонеску, оборона Ілясевич, летунство й маринарка Ірінеску, справедливість Сассу, кооперація Неґура, освіта Анджелеску, здоровля Константінеску, праця Ністор, віроісповідання й мистецтво Яманді.

ВИБОРЧЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Цей уряд утворив Татареску на основі порозуміння з „румунським фронтом" Вайди Воєвода і з партією Йорги. Перша має дістати 55 мандатів при найближчих виборах до законодатних палат, друга 15.

Японські втрати.

Представник японської армії заявив, що на шанґайському фронті згинуло до 15. ц. м. — 9.760 японців, з того 10 прц. від недуг; ранено там 29.850 японців. На шанґайському фронті згинуло коло 80 прц. японських вояків, які полягли в Китаю; не враховано туди втрат частин, що зробили десант у заливі Ганчев.

Німеччина ліквідує консуляти в СССР.

У висліді совітсько-німецьких переговорів Німеччина рішила зліквідувати генеральний консулят у Тифлісі й у Ленінграді та консуляти в Харкові, Одесі й у Владивостоці.

Французька правиця підготовлювала переворот?

Париська преса принесла вістку, що французька поліція викрила велику тайну військову організацію, яка приготовила чималий запас зброї та муніції і бетонові схоронища на передмістях Парижа та декуди на провінції, щоби перевести переворот і завести у Франції фашистівський устрій.

Ця тайна організація рекрутувалася споміж членів розвязаних „Фашистівських ліґ" а саме „Французької Акції" та „Французької солідарности".

Пястук, як засіб арґументації.

Львів, 18. листопада 1937.

Щораз частіше бувають випадки, коли у нашому галицькому житті словні суперечки та пресові пересправи завершуються арґументом пястука. Край згіршений такими спорадичними подіями у Львові, до Львова надходять тривожні вістки про звихнення обичаїв по містах і містечках, на селі до слова щораз голосніше зголошується „хлопський параграф". Щораз більше тих, які з гордістю розповідають, що вони „виміряли собі справедливість", стараючись, очевидно, представити себе у ролі героїв. Зате редакції бувають засипувані протестами проти напасників та виявами „співчуття і солідарности" з побитими. „Вимір справедливости" пястуком дістає право громадянства, але ті, що користають з нього, не призадумуються, що сума таких поступків складається на ґрізне суспільне явище, яке зветься рознузданістю обичаїв, анархізацією та македонізацією відносин.

Після одного такого випадку, що трапився був у Львові, ми пригадали були наше давне становище, ширше висловлене — здається — при нагоді голосних свого часу подій на сокальському ґрунті. Ми зазначили, що це абсолютно недопускальна річ на **щонебудь** та супроти **когонебудь** реаґувати пястуком. Цей наш погляд викликав на сторінках одного українського часопису застереження: бувають, мовляв, такі поважні образи, що на них важко чим іншим реаґувати, як тільки поличником. Автор такого погляду швидко потім зазнав від своїх ідеольоґічних противників фізичного нападу й на свою особу. Дехто може твердити, що провина в одному і другому випадку не була співмірна, що причина до одної і другої напасти була зовсім інша і що там, де в першому згаданому випадку треба було виправдати поличник, як слушну реакцію на велику образу, у тому останньому випадку треба осудити напасть, як бандитизм. І ми згори схильні признати правду, що бувають ріжні мериторичні причини таких самих наслідків. Але дозволимо собі спитати: де є у нас той громадський ареопаґ, який вирішував би, котрий поличник був „оправданий", та котрий був проявом здичіння?! Як сірий громадянин може в отому „вимірі справедливости" визнатись?! Як можна мати претенсії до примітиву, що послуґується пястуком, коли приймемо **засаду**, що пястук „у деяких випадках" є засобом допускальним?!

Ні, зло є саме в отій засаді. І зло пястука, як засобу вирівнювання порахунків, можна викорінити тільки тоді, коли українське громадянство прийме засаду, що пястук **в ніякому випадку** не є приємливою методою, що нема такої образи, на яку треба би реаґувати фізичним ударом, що фізичний удар не відповідає гідности культурної людини. Тільки тоді, коли прийметься у нашому громадянстві звичаєве право, що автоматично під прилюдне позорище стає завжди фізичний напасник і що з моментом фізичного удару напасник тратить усі можливости дістати сатисфакцію за образу, яку йому нанесли були словом чи письмом, — тільки тоді можна буде успішно боротися з хоробою пястучного арґументу.

Річ ясна, що кожну недугу лікувати слід не в її виявах, а джерелах. Нема сумніву, що остання „зараза пястука" має своїм джерелом загальне розхитання суспільної моралі, яке особливо яскраво проявляється у тоні і характері устних виступів на ріжних сходинах і зборах та у пресовій полеміці. Упадок рівня пресових кампаній у якихнебудь справах — нотоpійне і жалюгідне явище. Затрата свідомости місії друкованого слова, затрата почуття границі поміж справою громадського значіння і громадських заінтересувань та справою маленької по суті, особистої мірки, — затрата врешті почуття міри, де кінчається критика, навіть злобна, навіть тенденційна, навіть пройнята іронією і сарказмом, та де починається наклеп і негідне ображування людини — затрата всіх тих прикмет, які є вугольним каменем самого існування поважної публіцистики — це страхітливе явище.

Мала потіха, що те явище не є нині монополем українців. Атмосфера, насичена інвективами, підозріннями та поквапністю до вирішування спорів арґументами фізичної сили панує і в наших сусідів: останні ревеляції про фантастичний плян „ночі св. Вартоломея" для противників одної польської політичної гру[пи] чи „крівавий квадранс" — самі сплетні на такі теми є найкращим доказом на нездорові внутрішні польські відносини. Ризикуємо твердження, що вони відбиваються подекуди й на наших відносинах, бо наші громадяни не мають того мірила самокритики, що його дає порівняльна метода. Колиж почались у Варшаві напади збройних боївок, експозитур політичних ґруп, на редакції неприємних собі ґазет і коли один із редакторів, вертаючись до дому, став жертвою брутального нападу, що спричинив його тривале каліцтво (в давніших роках це трапилось було із Новачинським), тоді й польська поважна преса вдарила на алярм. У Варшаві відбулися два засідання представників Союзу видавців щоденників і часописів та Союзу журналістів Польщі, з участю всіх видавців і головних редакторів усіх варшавських і деяких позамісцевих щоденників. Прийняли засади, які мають обовязувати у пресових полеміках між видавцями і журналістами, при чому в різкий спосіб осудили „чинники, які обнижують моральний рівень дискусії". Вірність інформацій, льояльність, пристойність форми і журба за добрі пресові обичаї — це ті принципи, які — згідно з постановами тих нарад — повинні обовязувати у журналістиці.

Подібне становище зайняли недавні Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. Франка. Вони звернули увагу в окремій резолюції на основні завдання преси, як чинника інформації і вияву суспільних ідей, та напятнували зловживання друкованим словом для цілей, які незвязані з громадським характером преси. „Українська преса повинна бути чинником національної консолідації та своєю тематикою й тоном писання повинна причинятись до можливого наближення, а не віддалення ріжних політичних груп і течій". Ті слова впали 24. жовтня ц. р. і торкались, очевидно, не тільки журналістів, зорґанізованих у ТОПІЖ, бо справа санації пресових відносин це справа загально національна. На превеликий жаль — уже від того часу ми завважили, що той поклик не дійшов до свідомости й переконання всіх членів і нечленів тієї української організації, яка будь-що-будь зібрала в своїх рядах поверх 80 осіб, звязаних зі світом української преси й літератури. На превеликий жаль...

На превеликий жаль, боротьба з розгнузданістю пресових обичаїв є надалі актуальна. Призадумуючись над джерелами того явища, мусимо дійти до висновку, що тих джерел більше: і загальні політичні відносини, що вносять хаос і розпорошення, і загальна радикалізація настроїв, що сприяє крайнім течіям та крайнім методам, і загальний зріст людської нервовости, і той загальний у нас низький ще рівень політичної культури, який притуплює вичуття небезпеки, яка нам грозить, — і навіть раптовий розріст українських пресових органів, який притягнув до журналістичних рядів одиниці, що не все мають належне почуття громадської відповідальности (яка насолода для декого — бачити надрукованим усе те, що спливе з чорнилом на терпеливий папір!). І тому ми свідомі, що з усіми цими причинами треба одночасно й рівнобіжно боротися, щоб осягнути справжній успіх. Маємо враження, що спільна нарада всіх видавців і головних редакторів усіх наших найповажніших органів преси чимало причинилась би до санації наших пресових відносин. Українське заворожене коло полягає у тім, що ледви чи вдалось би уладити такі сходини!...

Тимчасом люди надалі не хотять „притупити свої пера", до чого взивав голова ТОПІЖ, а їх надто „гострі" пера безпосередньо спричинюють реакцію пястуком. Коли інтерпелювати таких „героїв", то можна від них почути арґумент, що вони — мовляв або не віддали своєї справи до розгляду громадському судові, бо не мають довіря до швидкої її полагоди, або й утратили терпець ждати на присуд громадського суду. Ніде правди діти: мусить змінитись система, яка чомусь то стала немов звичаєвим правом, а саме, що громадські суди тягнуться у нас безконечно довго, а то й інколи взагалі кінчаються на виборі суддів і суперарбітра (нам конкретно відома ціла низка таких справ). Покликані до громадського суду громадяни мусять зрозуміти, що вони не грають в тому випадку ролі зеленого сукна, під яким має спочити „неприємна справа", але що вони взяли на себе може неприємну, а проте поважну й відповідальну функцію чинника, покликаного до санації громадянських відносин; хто не почувається на силах чи не має згоди доброї волі довести справу до швидкого позитивного кінця — нехай не приймає на себе тієї ролі. Громадяни мусять мати бездастережне довіря до установи громадського суду, а присуди такого суду мусять мати велику пошану й авторитет у цілому громадянстві. Людина, напятнована громадським судом за легкодушну образу земляка з титулу ріжниці світоглядів — мусить відчути, що треба свій темперамент і звички модифікувати. Остаточно — можна й відкликуватись до державного суду, однак в останньому часі трапились такі випадки, які викликують найбільші застереження проти того, щоб з терену прилюдного державного суду користати на те, щоби на своїх — милих собі, чи немилих — земляків кидати найгірші заміти, з метою дискредитувати їх політично, особисто і навіть національно!

Образа, нанесена особистою злобою, легкодушністю чи злою волею, інколи може й пореоченням, мусить мати свої наслідки, бо людина, яка себе шанує, не може ковтати образи і на неї не реаґувати. Але серед ріжних форм реакції бувають і такі, які дискредитують ображеного та звертають проти нього ті настрої чесного загалу, що спершу йому товаришили. Найкраща з усіх метод — громадська полагода справи, яка не залишалаб ніякого несмаку між людьми. Найгірша з найгірших метод — пястук. І пястук мусить щезнути з нашого внутрішньо-громадського життя! Всі ті, які вірять у доброго ґенія Української Нації, мусять боротися з явищем пястука, що опоганює нам саму фірму рідної Нації. ік.

КНИЖКА І ПЄСА ПРО ЯКІ ГОВОРИТЬ УВЕСЬ ПАРИЖ.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

I.

Париж, листопад 1937.

Новий твір Леона Доде, що появився на книжковому ринку — „Трагічне існування Віктора Гюго" і песа Анрі Бернштайна, „Бурхлива пристань", яку грають тепер на Великих Бульварах у театрі „Жімназ", є найбільшими подіями париського осіннього літературного сезону.

Ми не хочемо твердити, щоб найновіша праця великого письменника, знаменитого критика, визначного редактора монархістичного щоденника, цікавого автора суспільно-літературних нарисів, звісного теоретика лікування рака, і безсумніву найсвітлішого сучасного політичного французького полеміста, — є найкращим його твором. Ні, але особа автора, сина Альфонса Доде, є самою силою своєї родової приналежности в осередку літературного і мистецького життя Франції.

„Трагічне існування Віктора Гюго" присвячує Леон Доде свому синові Шарлеві „правнукові Віктора Гюго і внукові Альфонса Доде і Шарля Гюго".

Як відомо, в житті найбільшого французького поета відіграла передову ролю пані Жілієттта Друе — його вірна любка і приятелька впродож пятьдесяти років. Французька література завдячує їй мабуть найкращі твори Віктора Гюго, бо з хвилиною її смерти, надхнення Гюго пригасло. „Вона була для нього тим, чим Беатріче для Дантого, чим були Касандра, Марія і Олена для Ронсара, чи Фридерика, Лілі, Беті і Христина були для Гетого — надхненницею, постійною пригадкою світу форми і краси".

Гюго любив спершу дуже вірно свою жінку Аделю, з дому Фуже, і щойно її зрада з найкращим, як виявилось, приятелем Віктора Гюго, знаменитим критиком Сент-Бевом, — кидає Віктора Гюго в обійми Жілієтти. В якій мірі мимохіть прислужилася тим своїм нерозсудливим кроком невірна пані Аделя Гюго французькому письменству, автор не каже. Він представляє Гюго, як чоловіка, любка, батька, громадянина і поета — все його життя, багате на події, повне стихійних поривів. Місцями відчуває читач зовсім виразну нехіть автора до особи Віктора Гюго. Але Леон Доде, автор повісти „Гередо" — „Дідично обтяжений" викреслив би мабуть дуже нерадо, — як на це найкраще вказує присвята книжки, — славне імя Віктора Гюго зі своєї родової лінії.

Чи не може видаватися в нас дивне, що життєпис письменника з давньої доби може цікавити ширший загал, як подія не тільки літературна? Віктор Гюго — майже загально-національний французький поет усе ще є предметом переоцінки, яку переводять критики. Всі найінтимніші моменти його життєпису стають матеріялом до роздумувань над психологією поета і діяча. Леон Доде вміє такі моменти добирати з незвичайною гостротою і актуалізувати їх.

Нова песа визначного драматурга стає у Парижі теж часом справжньою подією, про яку розмовляють не тільки на сторінках преси, але і по сальонах.

Анрі Бернштайн, один з найвизначніших сучасних французьких драматургів є одночасно і одним із найщасливіших драматургів світу. Він має свій власний театр і тому кожний його сценічний твір є зразково викінчений не тільки щодо форми і змісту, але навіть і щодо найменших сценічних подробиць.

Французька критика одноголосно підкреслює особливу прикмету його творчости: хист вивести в неповних трьох годинах ціле людське життя. Глядач виходить із театру весь перенятий думками автора, тимпаче, що на сцені не побачив він ні „геппі енду", ні трагічної розвязки, бо життя не переривається і не доходить до фіналу, коли завіса спускається, воно продовжується.

„Бурхлива пристань", бо так мабуть треба свобідно перекласти згідно з її змістом, найновішу песу в пятьох актах Анрі Бернштайна. Ось її зміст:

Молода і гарна дівчина стає мимохіть причиною, магнетом, що притягає до себе зовсім без її вини, бурі, які падуть теж на ціле її окруження. Вона кохає професора медицини д-ра Менара, який колись любив її маму. Нині він уже розведений, а її мама вдовиця. Між лікарем і її мамою існували тільки приятельські взаємини, але у хвилині, як мама дізнаєть-

Річ ясна, що кожну недугу лікувати слід не в її виявах, а джерелах. Нема сумніву, що остання „зараза пястука" має своїм джерелом загальне розхитання суспільної моралі, яке особливо яскраво проявляється у тоні і характері устних виступів на ріжних сходинах і зборах та у пресовій полеміці. Упадок рівня пресових кампаній у якихнебудь справах — нотоpійне і жалюгідне явище. Затрата свідомости місії друкованого слова, затрата почуття границі поміж справою громадського значіння і громадських заінтересувань та справою маленької по суті, особистої мірки, — затрата врешті почуття міри, де кінчається критика, навіть злобна, навіть тенденційна, навіть пройнята іронією і сарказмом, та де починається наклеп і негідне ображування людини — затрата всіх тих прикмет, які є вугольним каменем самого існування поважної публіцистики — це страхітливе явище.

Мала потіха, що те явище не є нині монополем українців. Атмосфера, насичена інвективами, підозріннями та покваплистю до вирішування спорів аргументами фізичної сили панує і в наших сусідів: останні ревеляції про фантастичний плян „ночі св. Вартоломея" для противників одної польської політичної групи чи „кривавий квадранс" — самі сплетні на такі теми є найкращим доказом на нездорові внутрішні польські відносини. Ризикуємо твердження, що вони відбиваються подекуди й на наших відносинах, бо наші громадяни не мають того мірила самокритики, що його дає порівняльна метода. Колиж почались у Варшаві напади збройних боївок, експозитур політичних груп, на редакції неприємних собі газет і коли один із редакторів, вертаючись до дому, став жертвою брутального нападу, що спричинив його тривале каліцтво (в давніших роках це трапилось було із Новачинським), тоді й польська поважна преса вдарила на алярм. У Варшаві відбулися два засідання представників Союзу видавців щоденників і часописів та Союзу журналістів Польщі, з участю всіх видавців і головних редакторів усіх варшавських і деяких позамісцевих щоденників. Прийняли засади, які мають обовязувати у пресових полеміках між видавцями і журналістами, при чому в різкий спосіб осудили „чинники, які обнижують моральний рівень дискусії". Вірність інформацій, льояльність, пристойність форми і журба за добрі пресові обичаї — це ті принципи, які — згідно з постановами тих нарад — повинні обовязувати у журналістиці.

Подібне становище зайняли недавні Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. Франка. Вони звернули увагу в окремій резолюції на основні завдання преси, як чинника інформації і вияву суспільних ідей, та напятнували зловживання друкованим словом для цілей, які незвязані з громадським характером преси. „Українська преса повинна бути чинником національної консолідації та своєю тематикою й тоном писання повинна причинятись до можливого наближення, а не віддалення ріжних політичних груп і течій". Ті слова впали 24. жовтня ц. р. і торкались, очевидно, не тільки журналістів, зорганізованих у ТОПІЖ, бо справа санації пресових відносин це справа загально національна. На превеликий жаль — уже від того часу ми завважили, що той поклик не дійшов до свідомости й переконання всіх членів і нечленів тієї української організації, яка будь-що-будь зібрала в своїх рядах поверх 80 осіб, звязаних зі світом української преси й літератури. На превеликий жаль...

На превеликий жаль, боротьба з розгнузданістю пресових обичаїв є надалі актуальна. Призадумуючись над джерелами того явища, мусимо дійти до висновку, що тих джерел більше: і загальні політичні відносини, що вносять хаос і розпорошення, і загальна радикалізація настроїв, що сприяє крайнім течіям та крайнім методам, і загальний зріст людської нервовости, і той загальний у нас низький ще рівень політичної культури, який притуплює вичуття небезпеки, яка нам грозить, — і навіть раптовий розріст українських пресових органів, який притягнув до журналістичних рядів одиниці, що не все мають належне почуття громадської відповідальности (яка насолода для декого — бачити надрукованим усе те, що спливе з чорнилом на терпеливий папір!). І тому ми свідомі, що з усіми причинами треба одночасно й рівнобіжно боротися, щоб осягнути справжній успіх. Маємо враження, що спільна нарада всіх видавців і головних редакторів усіх наших найповажніших органів преси чимало причинилась би до санації наших пресових відносин. Українське заворожене коло полягає у тім, що ледви чи вдалось би уладити такі сходини!...

Тимчасом люди надалі не хотять „притупити свої пера", до чого взивав голова ТОПІЖ, а їх надто „гострі" пера безпосередньо спричинюють реакцію пястуком. Коли інтерпелювати таких „героїв", то можна від них почути аргумент, що вони — мовляв або не віддали своєї справи до розгляду громадському судові, бо не мають довіря до швидкої її полагоди, або й утратили терпець ждати на присуд громадського суду. Ніде правди діти: мусить змінитись система, яка чомусь то стала немов звичаєвим правом, а саме, що громадські суди тягнуться у нас безконечно довго, а то й інколи взагалі кінчаються на виборі суддів і суперарбітра (нам конкретно відома ціла низка таких справ). Покликані до громадського суду громадяни мусять зрозуміти, що вони не грають в тому випадку ролі зеленого сукна, під яким має спочити „неприємна справа", але що вони взяли на себе може неприємну, а проте поважну й відповідальну функцію чинника, покликаного до санації громадянських відносин; хто не почувається на силах чи не має згори доброї волі довести справу до швидкого позитивного кінця — нехай не приймає на себе тієї ролі. Громадяни мусять мати безстережне довіря до установи громадського суду, а присуди такого суду мусять мати велику пошану й авторитет у цілому громадянстві. Людина, напятнована громадським судом за легкодушну образу земляка з титулу ріжниці світоглядів — мусить відчути, що треба свій темперамент і звички модифікувати. Остаточно — можна й відкликуватись до державного суду, однак в останньому часі трапились такі випадки, які викликують найбільші застереження проти того, щоб з терену прилюдного державного суду користати на те, щоби на своїх — милих собі, чи немилих — земляків кидати найгірші заміти, з метою дискредитувати їх політично, особисто і навіть національно!

Образа, нанесена особистою злобою, легкодушністю чи злою волею, інколи може й переоченням, мусить мати свої наслідки, бо людина, яка себе шанує, не може ковтати образи і на неї не реагувати. Але серед ріжних форм реакції бувають і такі, які дискредитують ображеного та звертають проти нього ті настрої чесного загалу, що спершу йому товаришили. Найкраща з усіх метод — громадська полагода справи, яка не залишалаб ніякого висмаку між людьми. Найгірша з найгірших метод — пястук. І пястук мусить щезнути з нашого внутрішньо-громадського життя! Всі ті, які вірять у доброго ґенія Української Нації, мусять боротися з явищем пястука, що опоганює нам саму фірму рідної Нації. ік.

КНИЖКА І ПЄСА ПРО ЯКІ ГОВОРИТЬ УВЕСЬ ПАРИЖ.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

I.

Париж, листопад 1937.

Новий твір Леона Доде, що появився на книжковому ринку — „Трагічне існування Віктора Ґюго" і песа Анрі Бернштайна, „Бурхлива пристань", яку грають тепер на Великих Бульварах у театрі „Жімназ", є найбільшими подіями париського осіннього літературного сезону.

Ми не хочемо твердити, щоб найновіша праця великого письменника, знаменитого критика, визначного редактора монархістичного щоденника, цікавого автора суспільно-літературних нарисів, звісного теоретика лікування рака, і безсумніву найсвітлішого сучасного політичного французького полеміста, — є найкращим його твором. Ні, але особа автора, сина Альфонса Доде, є самою силою своєї родової приналежности в осередку літературного і мистецького життя Франції.

„Трагічне існування Віктора Гюго" присвячує Леон Доде свому синові Шарлеві „правнукові Віктора Гюго і внукові Альфонса Доде і Шарля Гюго".

Як відомо, в життю найбільшого французького поета відіграла передову ролю пані Жіліеттта Друе — його вірна любка і приятелька впродож пятьдесяти років. Французька література завдячує їй мабуть найкращі твори Віктора Гюго, бо з хвилиною її смерти, надхнення Гюго пригасло. „Вона була для нього тим, чим Беатриче для Дантого, чим були Касандра, Марія і Олена для Ронсара, чи Фридерика, Лілі, Беті і Христина були для Гетого — надхненницею, постійною пригадкою світу форми і краси".

Гюго любив спершу дуже вірно свою жінку Аделю, з дому Фуше, і щойно її зрада з найкращим, як виявилось, приятелем Віктора Гюго, знаменитим критиком Сент-Бевом, — кидає Віктора Гюго в обійми Жіліетти. В якій мірі мимохіть прислужилася тим своїм нерозсудливим кроком невірна пані Аделя Гюго французькому письменству, автор не каже. Він представляє Гюго, як чоловіка, любка, батька, громадянина і поета — все його життя, багате на події, повне стихійних поривів. Місцями відчуває читач зовсім виразну нехіть автора до особи Віктора Гюго. Але Леон Доде, автор повісти „Гередо" — „Дідично обтяжений" [illegible]лив би мабуть дуже нерадо, — як на це найкраще вказує присвята книжки, — славне імя Віктора Гюго зі своєї родової лінії.

Чи не може видаватися в нас дивне, що життєпис письменника з давньої доби може цікавити ширший загал, як подія не тільки літературна? Віктор Гюго — майже загально-національний французький поет усе ще є предметом переоцінки, яку переводять критики. Всі найінтимніші моменти його життєпису стають матеріялом до роздумувань над психологією поета і діяча. Леон Доде вміє такі моменти добирати з незвичайною гостротою і актуалізувати їх.

Нова песа визначного драматурга стає у Парижі теж часом справжньою подією, про яку розмовляють не тільки на сторінках преси, але і по сальонах.

Анрі Бернштайн, один з найвизначніших сучасних французьких драматургів є одночасно і одним із найщасливіших драматургів світу. Він має свій власний театр і тому кожний його сценічний твір є зразково викінчений не тільки щодо форми і змісту, але навіть і щодо найменших сценічних подробиць.

Французька критика одноголосно підкреслює особливу прикмету його творчости: хист вивести в неповних трьох годинах ціле людське життя. Глядач виходить із театру весь перенятий думками автора, тимпаче, що на сцені не побачив він ні „геппі енду", ні трагічної розвязки, бо життя не переривається і не доходить до фіналу, коли завіса спускається, воно продовжується.

„Бурхлива пристань", бо так мабуть треба свобідно перекласти згідно з її змістом, найновішу песу в пятьох актах Анрі Бернштайна. Ось її зміст:

Молода і гарна дівчина стає мимохіть причиною, магнетом, що притягає до себе зовсім без її вини, бурі, які падуть теж на ціле її окруження. Вона кохає професора медицини д-ра Менара, який колись любив її маму. Нині він уже розведений, а її мама вдовиця. Між лікарем і її мамою істнували тільки приятельські взаємини, але у хвилині, як мама дізнає-

ся, що всі її задушевні пляни розвіялися через її дочку, стає зразу найгіршим її ворогом. Інші особи, які в ближчому чи дальшому ступні були в окруженні молодої дівчини, теж стають причиною всякого роду конфліктів, що зачіпають за життя лікаря і його молодої жінки, які не мають ніякого іншого виходу, як тільки продовжувати своє родинне щастя.

Українські читачі може знають із французьких фільм акторів, які відтворювали поодинокі ролі в цій пєсі. Ролю матері виконує Бетті Досмон, дочки Жаніта Кріспен, лікаря Віктор Франсен, знамениту молоду подружу пару, що ненавидиться, відграють пані Лісі Леже і Кльод Дофен.

Юрій Студинський.

Перша Центральна Руська Народня Рада (Ужгород).*)

КОМУНІКАТ.

Дня 14. XI. ц. р. відбулись наради І. ЦРНР (Ужгород), у яких взяли участь заступники політичних партій українського напряму, товариств та ріжних становиз організацій з цілого Підкарпаття.

Наради відкрив голова історичної І. ЦРНР **о. Августин Волошин.** Він між іншим вказав на те, що І. ЦРНР, яка перед 18-ти роками прилучила Підкарпатську Русь до Чехословацької Республики, знов мусить взяти ініціятиву в руки та в потребі запротестувати перед цілим культурним світом проти заряджень, що підривають народню честь та унеможливлюють розвиток народньої культури.

Дальше зазначив голова, що за всі 18 років, від часу прилучення Підк. Руси до ЧСР, не переживав наш нарід таких бурхливих часів, як саме тепер. І тому треба нам відложити всі суперечки і поспішати на оборону рідної нам української культури.

Посол Юлій Ревай заявив, що ЧСЛ Народня Рада в 1938. р. буде зреорганізована так, що в тій Народній Раді будуть заступлені всі державнотворчі верстви чехословацької суспільности. Подібно потрібно і І. ЦРНР зреорганізувати, втягнути до неї молодих, енергійних працівників — як заступників політичних партій і груп, усіх товариств і професійних організацій, що стоять на основі української народньої культури.

Зібрання І. ЦРНР одноголосно ухвалило такі резолюції:

Народня Рада протестує проти шкільного підручникового плебісциту, заведеного шкільними урядами, з тої причини, бо вважає той явний плебісцит протизаконним і протиконституційним, а спосіб його переводжування фальшуванням засад демократії республики.

Народня Рада протестує проти нагінки на українських культурних діячів, проти штучного викликування політичних сензацій і проти безпідставних поліційних хатніх ревізій у державних службовців (як це сталося в чотирьох випадках у Берегові) і протестує проти конфіскат читальняних бібліотек.

Народня Рада ухвалила вислати делеґацію до пана губернатора і віцегубернатора, яка має знов і назавжди заявити, що підкарпатська українська національно-культурна ідеольоґія ставиться:

завжди за неподільну демократичну ЧСР, в рамках котрої підкарпатський український нарід має можливість повного політичного культурного і господарського розвитку;

вповні свідомо відлучує державно-політичну проблему від культурної проблеми підкарпатського українського народу та підчеркує, що підкарпатське українство було, є і буде державнотворчим конструктивним чинником ЧСР;

рішуче відкидає загальні напади й обвинувачення української ідеольоґії у протидержавній тенденції і вважає всі ті напади безпідставними та шкідливими для розбудови позитивних взаємовідносин, таких бажаних для внутрішньої консолідації краю;

осуджує поведінку під цим оглядом субвенціонованої владою півурядової преси.

Народня Рада закликає всю українську суспільність до достойної, гідної нас дисципліни, щоб задемонструвати нашу зрілість і свідомість та звертає увагу на потребу відкинути всякі провокаційні заміри, які зустрічаємо в теперішньому часі національно-культурної боротьби, хочби вони приходили з якоїнебудь сторони.

Народня Рада висловлює своє огірчення і глибокий жаль над тим фактом, що тоді, коли було найбільше потрібно у звязку з першим етапом автономії переводити консолідацію краю, творити спільну платформу для конструктивної праці та відбиття всяких нападів ворожих сил на демократичний лад і єдність нашої республики, — зовсім зайво викликано, досі нечувану культурно-національну боротьбу. Ця боротьба змушує членів Народньої Ради мобілізувати всі свої моральні сили для оборони інтересів рідної культури свого народу.

*

На нарадах дня 14. XI. ц. р. в Ужгороді принято правильник і переведено вибори до Першої Руської Народньої Ради. Одноголосно вибрані: голова Народньої Ради — о. Августин Волошин. Перший урядуючий заступник голови — посол Юлій Ревай. Другий заступник голови — Степан Клочурак. Третій заступник голови — д-р Михайло Бращайко. Генеральний секретар історичної Народньої Ради — д-р Микола Долинай. Перший звичайний секретар — д-р Лапанич. Другий звичайний секретар — Дмитро Німчук. Писарі — Федір Шімоновський, Франц Аґій, Микола Лизанець. Політичний референт — д-р Михайло Бращайко. Культурний референт — Василь Сворошк. Господарський референт — інж. Василь Грабар. Соціяльний референт — д-р Микола Цуперяк. Пресовий референт — Василь Ґренджа-Доньський. Організаційний референт — Михайло Карбованець. Жіночий відділ — п-і Ірина Невицька. Скарбник — Микола Бабота. Спортовий референт — Василь Федак. Референт молоді — Михайло

*) Просимо всі українські часописи цей комунікат передрукувати.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Композиція повісти.

ВПоважана Пані!

Чому ні? — можу до Ваших сумнівів, як засісти за повість — додати ще свої, коли це може Вас — о, іроніє! — заохотити до праці.

Уявляю собі, що Ви вже маєте в голові головні дієві особи своєї історії або бодай саму історію. Краще мати одне і друге, а свої роздумування почати від того, як їх зєднати в органічну цілість. Поправді „орґанічна цілість" це тільки схема для порозуміння, бо ця цілість вирине щойно тоді, коли вся повість буде вже на папері.

Так, вирине — не треба робити собі занадто ілюзій, що все заздалегідь можна в ній передбачити, зясувати у пляні. Чи Ви зробили собі плян? Це може бути одна сторінка паперу з прізвищами дієвих осіб, як у книжках із пєсою; поруч дієвих осіб можете поробити важні помітки, про які не слід забути. Кажуть, що Дюма-батько казав собі вирізувати фігурки своїх дієвих осіб із дерева й розставляв їх перед собою на столі, щоб виразно їх бачити. Отак він знав, якою кількістю героїв розпоряджає, коли яких може викликати з забуття і кілько з них іще живе. Тих, що гинули під його пером, він кидав до шухляди, щоб через помилку щераз їх не оживити в дальшій акції.

Знаючи завязку своєї повісти, добре надумати собі теж інтриґу, якщо на це дозволяє Ваш талант. Не кожний може писати книжку з „пляном". Здавалось би, що немає нічого легшого, як зробити собі плян своєї щоденної „діяльности" що-ранку чи напередодні і його виконати, а проте, як мало є таких, що вміють так жити! Річ не в якихось непередбачених обставинах і несподіваних перешкодах, а в самій вдачі одиниці. Одні живуть, як годинники, інші імпровізують кожний свій день, зранку до ночі, як зайдиголови, вічеві балакуни, чи поети з божої ласки.

Від хвилини, коли почнете змальовувати свого героя, з яким Ви вже давно зжилися в думках, почнете відчувати, що словами передаєте з нього тільки якусь частину, зовсім таксамо, як оповідаючи про когось Вам близького в колі незнайомих. І саме та преважна обставина: що для читача істнують герої повісти тільки на підставі того, що Ви про них йому сказали — рішає незалежно від Вашої волі про дальше життя цих героїв. Ви буцім-то тримаєте їх у своїх руках, мов Зевес, що рішає про вчинки створених собою істот і вмішується до їх дії, але водночас мусите піддаватися своєрідній льоґіці подій, які сами описуєте, своєрідній психольоґії дієвих осіб, що їх Ви сами вивели. Моріяк розвинув це порівнання до цілої фільософії у своїй розвідці про кризу сучасної повісти.

В повісти важне не те, що Ви хотіли сказати, а те, що Ви сказали. Неодин автор має жаль до критика, коли він не зрозумів найкращих авторових намірів: — автор бачить у своїй уяві теж усі свої невисловлені в повісти бажання, може навіть насолоджується повнотою життя своїх героїв, що їх живі ориґінали ходять десь по світі — гарніші, цікавіші, глибші, ніж ті постаті, з яких він поробив копії у своїй повісти.

Ви, як повістяр, надаєте самостійне життя своїм постаттям через те, що говорите про них. Ось Ви почали загальну характеристику героя, щоб читач міг зрозуміти його дальші вчинки; після характеристики, де Ви сказали, що він інтеліґентний і чесний, Ви змальовуєте сцену, з якої виходить, що він повівся не дуже інтеліґентно і не дуже чесно — це Ви відчуваєте сами в суперечу свому первісному намаганню. Змальовані Вами вчинки Вашого героя приневолюють Вас продовжувати їх, згідно з їх льоґікою, що не була у Вашому пляні, бо Ви не могли її передбачити. Ви мусите переживати разом із своїми героями ситуації, що є наслідком мотивів теж не завсіди розяснених і рідко коли ясно передбачених у поодиноких пунктах своєї програми.

Починаючи оповідати історію, Ви бачите перед собою якихось людей знаних Вам із дійсности і трохи їх переіначуєте, відповідно до придуманих ситуацій і конфліктів запозичених з життя інших людей, може наполовину творів власної уяви та чужої — себто літератури. Мета, яку Ви ставите собі в повісти чи композиція, яка розвивається під пером, не дозволяють Вам відтворювати занадто вірно події, які справді відбулися у звязку із виведеними Вами героями.

ся, що всі її задушевні пляни розвіялися через її дочку, стає зразу найгіршим її ворогом. Інші особи, які в ближчому чи дальшому ступні були в окруженні молодої дівчини, теж стають причиною всякого роду конфліктів, що зачіпають ва життя лікаря і його молодої жінки, які не мають ніякого іншого виходу, як тільки продовжувати своє родинне щастя.

Українські читачі може знають із французьких фільм акторів, які відтворювали поодинокі ролі в цій пєсі. Ролю матері виконує Бетті Досмон, дочки Жаніта Кріспен, лікаря Віктор Франсен, знамениту молоду подружу пару, що ненавидиться, відграють пані Лісі Леже і Кльод Дофен.

Юрій Студинський.

Перша Центральна Руська Народня Рада (Ужгород).*)

КОМУНІКАТ.

Дня 14. XI. ц. р. відбулись наради І. ЦРНР (Ужгород), у яких взяли участь заступники політичних партій українського напряму, товариств та ріжних станових організацій з цілого Підкарпаття.

Наради відкрив голова історичної І. ЦРНР **о. Августин Волошин**. Він між іншим вказав на те, що І. ЦРНР, яка перед 18-ти роками прилучила Підкарпатську Русь до Чехословацької Республики, знов мусить взяти ініціятиву в руки та в потребі запротестувати перед цілим культурним світом проти заряджень, що підривають народню честь та унеможливлюють розвиток народньої культури.

Дальше зазначив голова, що за всі 18 років, від часу прилучення Підк. Руси до ЧСР, не переживав наш нарід таких бурхливих часів, як саме тепер. І тому треба нам відложити всі суперечки і поспішати на оборону рідної нам української культури.

Посол Юлій Ревай заявив, що ЧСЛ Народня Рада в 1938. р. буде зреорганізована так, що в тій Народній Раді будуть заступлені всі державнотворчі верстви чехословацької суспільности. Подібно потрібно і І. ЦРНР зреорганізувати, втягнути до неї молодих, енергійних працівників — як заступників політичних партій і груп, усіх товариств і професійних організацій, що стоять на основі української народньої культури.

Зібрання І. ЦРНР одноголосно ухвалило такі резолюції:

Народня Рада протестує проти шкільного підручникового плебісциту, заведеного шкільними урядами, з тої причини, бо вважає той явний плебісцит протизаконним і протиконституційним, а спосіб його переводжування фальшуванням засад демократії республики.

Народня Рада протестує проти нагінки на українських культурних діячів, проти штучного викликування політичних сензацій і проти безпідставних поліційних хатніх ревізій у державних службовців (як це сталося в чотирьох випадках у Берегові) і протестує проти конфіскат читальняних бібліотек.

Народня Рада ухвалила вислати делеґацію до пана губернатора і віцегубернатора, яка має знов і назавжди заявити, що підкарпатська українська національно-культурна ідеольогія ставиться:

завжди за неподільну демократичну ЧСР, в рамках котрої підкарпатський український нарід має можливість повного політичного культурного і господарського розвитку;

вповні свідомо відлучує державно-політичну проблему від культурної проблеми підкарпатського українського народу та підчеркує, що підкарпатське українство було, є і буде державнотворчим конструктивним чинником ЧСР;

рішуче відкидає загальні напади й обвинувачення української ідеольогії у протидержавній тенденції і вважає всі ті напади безпідставними та шкідливими для розбудови позитивних взаїмовідносин, таких бажаних для внутрішньої консолідації краю;

осуджує поведінку під цим оглядом субвенціонованої владою півурядової преси.

Народня Рада закликає всю українську суспільність до достойної, гідної нас дисципліни, щоб задемонструвати нашу зрілість і свідомість та звертає увагу на потребу відкинути всякі провокаційні заміри, які зустрічаємо в теперішньому часі національно-культурної боротьби, хочби вони приходили з якоїнебудь сторони.

Народня Рада висловлює своє огірчення і глибокий жаль над тим фактом, що тоді, коли було найбільше потрібно у звязку з першим етапом автономії переводити консолідацію краю, творити спільну плятформу для конструктивної праці та відбиття всяких нападів ворожих сил на демократичний лад і єдність нашої республики, — зовсім зайво викликано, досі нечувану культурно-національну боротьбу. Ця боротьба змушує членів Народньої Ради мобілізувати всі свої моральні сили для оборони інтересів рідної культури свого народу.

*

На нарадах дня 14. XI. ц. р. в Ужгороді принято правильник і переведено вибори до Першої Руської Народньої Ради. Одноголосно вибрені: голова Народньої Ради — о. Августин Волошин. Перший урядуючий заступник голови — посол Юліян Ревай. Другий заступник голови — Степан Клочурак. Третій заступник голови — д-р Михайло Брашайко. Генеральний секретар історичної Народньої Ради — д-р Микола Долинай. Перший звичайний секретар — д-р Лацанич. Другий звичайний секретар — Дмитро Німчук. Писарі — Федір Шімоновський, Франц Агій, Микола Лизанець. Політичний референт — д-р Михайло Брашайко. Культурний референт — Василь Свереняк. Господарський референт — інж. Василь Грабар. Соціяльний референт — д-р Микола Цуперяк. Пресовий референт — Василь Гренджа-Донський. Орґанізаційний референт — Михайло Карбованець. Жіночий відділ — п-і Ірина Невицька. Скарбник — Микола Бабота. Спортовий референт — Василь Федак. Референт молоді — Михайло

*) Просимо всі українські часописи цей комунікат передрукувати.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Композиція повісти.

ВПоважана Пані!

Чому ні? — можу до Ваших сумнівів, як засісти за повість — додати ще свої, коли це може Вас — о, іроніє! — заохотити до праці.

Уявляю собі, що Ви вже маєте в голові головні дієві особи своєї історії або бодай саму історію. Краще мати одне і друге, а свої роздумування почати від того, як їх зеднати в органічну цілість. Поправді „органічна цілість" це тільки схема для порозуміння, бо ця цілість вирине щойно тоді, коли вся повість буде вже на папері.

Так, вирине — не треба робити собі занадто ілюзій, що все заздалегідь можна в ній передбачити, зясувати у пляні. Чи Ви зробили собі плян? Це може бути одна сторінка паперу з прізвищами дієвих осіб, як у книжках із пєсою; поруч дієвих осіб можете поробити важні помітки, про які не слід забути. Кажуть, що Дюма-батько казав собі вирізувати фігурки своїх дієвих осіб із дерева й розставляв їх перед собою на столі, щоб виразно їх бачити. Отак він знав, якою кількістю героїв розпоряджає, коли яких може викликати з забуття і кілько з них іще живе. Тих, що гинули під його пером, він кидав до шухляди, щоб через помилку щераз їх не оживити в дальшій акції.

Знаючи завязку своєї повісти, добре надумати собі теж інтригу, якщо на це дозволяє Ваш талант. Не кожний може писати книжку з „пляном". Здавалось би, що немає нічого легшого, як зробити собі плян своєї щоденної „діяльности" що-ранку чи напередодні і його виконати, а проте, як мало є таких, що вміють так жити! Річ не в якихось непередбачених обставинах і несподіваних перешкодах, а в самій вдачі одиниці. Одні живуть, як годинники, інші імпровізують кожний свій день, зранку до ночі, як зайдиголови, вічеві балакуни, чи поети з божої ласки.

Від хвилини, коли почнете змальовувати свого героя, з яким Ви вже давно зжилися в думках, почнете відчувати, що словами передаєте з нього тільки якусь частину, зовсім таксамо, як оповідаючи про когось Вам близького в колі незнайомих. І саме та преважна обставина: що для читача істнують герої повісти тільки на підставі того, що Ви про них йому сказали — рішає незалежно від Вашої волі про дальше життя цих героїв. Ви буцім-то тримаєте їх у своїх руках, мов Зевес, що рішає про вчинки створених собою істот і вмішується до їх дії, але водночас мусите піддаватися своєрідній льогіці подій, які сами описуєте, своєрідній психольогії дієвих осіб, що їх Ви сами вивели. Моріяк розвинув це порівнання до цілої фільософії у своїй розвідці про кризу сучасної повісти.

В повісти важне не те, що Ви хотіли сказати, а те, що Ви сказали. Неодин автор має жаль до критика, коли він не зрозумів найкращих авторових намірів: — автор бачить у своїй уяві теж усі свої невисловлені в повісти бажання, може навіть насолоджується повнотою життя своїх героїв, що їх живі оригінали ходять десь по світі — гарніші, цікавіші, глибші, ніж ті постаті, з яких він поробив копії у своїй повісти.

Ви, як повістяр, надаєте самостійне життя своїм постаттям через те, що говорите про них. Ось Ви почали загальну характеристику героя, щоб читач міг зрозуміти його дальші вчинки, після характеристики, де Ви сказали, що він інтеліґентний і чесний, Ви змальовуєте сцену, з якої виходить, що він повівся не дуже інтеліґентно і не дуже чесно — це Ви відчуваєте сами в супереч своєму первісному намаганню. Змальовані Вами вчинки Вашого героя приневолюють Вас продовжувати їх, згідно з їх льогікою, що не була у Вашому пляні, бо Ви не могли її передбачити. Ви мусите переживати разом із своїми героями ситуації, що є наслідком мотивів теж не завсіди розяснених і рідко коли ясно передбачених у поодиноких пунктах своєї програми.

Починаючи оповідати історію, Ви бачите перед собою якихось людей знаних Вам із дійсности і трохи їх переіначуєте, відповідно до придуманих ситуацій і конфліктів запозичених з життя інших людей, може наполовину творів власної уяви та чужої — себто літератури. Мета, яку Ви ставите собі в повісти чи композиція, яка розвивається під пером, не дозволяють Вам відтворювати занадто вірно події, які справді відбулися у звязку із виведеними Вами героями

Попадючок. Ревізори — Олександер Тар (Севлюш), Юрко Лацанич (Ужгород), Іван Герич (Перечин).

Члени Нар. Ради: д-р Браштайко Юлій (Ужгород), Булепа І. (Кальник), учит. Ворон Андрій (Севлюш), Водошин, абсольв. госп. школи, інсп. Гуснай (Берегів), інсп. Гудзнич (Хуст), Грига Іван (В. Верецькі), Голмай І. (Севлюш), Данко Йосиф (Бараниці), Довбей Юрко (Перечин), о. Желтвай Віктор (Ужгород), Ігнатко Іван (Перечин), о. Желтвай В'ктор (Ужгород), Ігнатко Іван (Бічків), Клемпуш Василь (Ясіння), Келемен І. (Вел. Копаня), Лапанич М. (В. Березний), інсп. Маркуш (Тячів), Марушак Михайло (Бичків), інсп. Пазуханич Ю. (Волове), Петровцій Ш., Прийма В., Перевузник Петро (Середнє), Ревай Федір (Ужгород), Станькова Єлисавета (Хуст), інж. Тегза В. (Буштино), о. Флевько Іван (Ювра), Чобан, проф. Чічура А. (Хуст), проф. Шерегій Августин (Бичків), дир. Штефан Августин (Мукачів).

З заступниками комуністичної партії поведуться переговори в справі кооперації її членів у Народній Раді.

Повість це країна із власними законами та... примхами. Адже Вам вільно й не мати історії або пляну — можете йти за грою своїх настроїв, передаючи якусь низку своїх переживань. Романтизм дав нам неодин зразок такої еготичної повісти і кожна пізніша доба теж, якби на доказ, що повість, яка заняла місце епопеї, може не мати в собі ніодного елементу, що входив колись як необхідна складовина епопеї широкої картини, — що хотіла стати дзеркалом дійсности.

Чи треба пригадувати Вам обовязки, про які найдете цілі томища в теоретиків літератури, що посортували повісти на ріжні жанри і типи? Ясно, що коли Ви пишете суспільну повість, то мусите підмалювати в ній суспільне тло, — коли переносите своїх героїв у чужу країну та чуже місто, Ви повинні б знати це середовище наочно, а не на підставі книжок, хоч і тут багата уява цілого ряду Жіль Вернів дозволяла їм змальовувати небачені світи.

Ви мусите змалювати кілька чи кільканацять осіб у якомусь середовищі, в якійсь атмосфері. Чим і як вони будуть жити — це справа Ваша. Англійський критик і повістяр Форстер ділить героїв на два типи: на дво- і три- вимірні. Перші можна представити читачеві відразу — такі вони одноцільні і у своїй поведінці, такі прозорі, „льогічні" з усім своїм минулим та з атмосферою, в якій живуть; другі розгортають перед нашими очима своє „я", якби закрите ріжними серпанками, бо вони і сами для себе „незакінчені", неясні. Чи пишучи, Ви будете мати і змогу роздумувати над психольогією своїх героїв?

У деякому розумінні кожний автор творить для себе власні закони, на підставі яких пише повість. Коли Ви маєте звичку писати цілий день або цілу ніч, температура Вашого оповідання і всіх його діевих осіб буде зовсім інша, ніж при праці щодня годину або дві, чи у хвилинах настрою раз на тиждень.

Коли Ви написали першу главу чи дві, і бачите, що в них вийшло зовсім не те, що Ви хотіли — краще починати все наново, не поправляючи першого тексту, який найкраще кинути до коша.

Прочитувані та поправлювані сторінки, які нас не задовольняють — залишають нам увесь тон разом із образами та фразами фальшивими і зрадливими. Кожна нова спроба надихана їх атмосферою може механічно пхати нас у ту саму сліпу вулицю.

При праці над повістю — сліпою вулицею може бути все: власний настрій, найкраще продуманий плян, найвеличніша ідея, до якої ми хотіли б довести читача.

Таксамо все може бути джерелом надхнення. Вже від самої насолоди, що перемагає труднощі неодному ростуть крила.

Як Ви довіряєте своїй уяві — можете навіть змалювати найбуденнішу буденщину так, щоб ми щойно побачили її. Та яка б і не була багата Ваша уява — найкраще пишіть про те, що найліпше знаєте.

Попадючок. Ревізори — Олександер Тар (Севлюш), Юрко Лацанич (Ужгород), Іван Герич (Перечин).

Члени Нар. Ради: д-р Бращайко Юлій (Ужгород), Булеца І. (Калыник), учит. Ворон Андрій (Севлюш), Волошин, абсольв. госп. школи, інсп. Гуснай (Берегів), інсп. Гулянич (Хуст), Грига Іван (В. Верецькі), Галмай І. (Севлюш), Давко Йосиф (Бараниці), Довбей Юрко (Перечин), о. Желтвай Віктор (Ужгород), Ігнатко Іван (Біми), Клемпуш Василь (Ясіння), Келемен І. (Вел. Копаня), Лацанич М. (В Березний), інсп. Йеркуш (Тячів), Маруштак Михайло (Бичків), інсп. Пазуханич Ю. (Волове), Петровацій Ш., Прийма В., Перевузник Петро (Середнє), Ревай Федір (Ужгород), Станькова Єлисевета (Хуст), інж. Тегза В. (Буштино), о. Флемько Іван (Ясіня), Чобан, проф. Чічура А. (Хуст), проф. Шерегій (Йовра), Августин (Бичків), дир. Штефан Августин (Мукачів).

З заступниками комуністичної партії поведуться переговори в справі кооперації її членів у Народній Раді

Промінчик світла на куліси політики на Лемківщині.

ЯК БЛ. П. О. Д-Р В. МАСЦЮХ СТАВ АПОСТОЛЬСЬКИМ АДМІНІСТРАТОРОМ?

Українське громадянство знає загально про нікчемну ролю москвофілів у справі створення окремої апостольської адміністрації для Лемківщини та їх ролю в теперішній загальновідомій політиці на Лемківщині. Промінчик світла на позакулісову акцію москвофілів при обсаді уряду апостольського адміністратора для Лемківщини кидає лист, що його вислав бл. п. о. д-р В. Масцюх до Апостольського Нунція Ф. Мармаджія у Варшаві ще як парох Горожанни Великої коло Комарна. Лист датований з 8. V. 1934 р. Буквальний переклад цього листа, писаного латинською мовою, такий:

Горожанна Велика, дня 8. травня 1934 р.

Почта: Комарно.

Ексцеленціє, Всесвітліший Архієпископе, Апостольський Нунціє!

Почавши від хвилини, коли о. др Никола Нагорянський рішився зрезигнувати з уряду апост. адміністратора для лемківської околиці, польські, як і українські часописи згадують моє імя, як кандидата на цей уряд. Тому щоби не ширилися баламутства, нехай буде мені можна про цю справу написати найпокірніше Вашій Ексцеленції, Всесвітлішій і Високопреподобній, для урядового вжитку кілька слів, бо трудно мені зясувати справу особисто з приводу далекої дороги.

Щож торкається самої справи — то лише ось це є правдиве: Моральний вожд (??) лемків, який відважно протиставився (??) схизмі, і не допустив до цілковитого відступства лемків п. д-р Орест Гнатишак, адвокат у Криниці-живці, запитав мене в листі, опісля устно, чи я, якщоб Апостольська Столиця надала мені уряд апостольського адміністратора для околиці лемків, згодився би на це. Я відповів позитивно, подаючи такі мотиви: 1) Воля Найвищого Первосвященника, достаточно виявлена, є для мене приказом; 2) Спасення душ є для мене імперативом, що не допускає надуми: 3) Я є з роду лемко, уроджений в селі Нова Весь в сусідстві Криниці-живця, тому булоб мені дуже мило працювати для добра лемків і передбачую позитивний вислід праці — тому, що володію говором лемків, знаю їх звичаї і вяжуть мене з ними вузли приязни. Але до того я додав: одначе це — здається мені — дуже важко буде осягнути, бо Перемиський Єпископ Ординарій українців, Коциловський, якому підлягаю, неприхильний мені, тому все поруШить і у Варшаві і в Римі, щоби перешкодити призначенню мене на цей уряд Апостольською Столицею. Якщоб я справді дістав Апостольську номінацію, вважав би це за Боже чудо першого ступня і за виразний знак Божої помочі в дуже трудній ділі. Але пробувати можна. Така була наша розмова.

Знову тепер сторожі прилюдної безпеки (поліція) та інші тайні агенти уряду слідкують мою діяльність під кожним оглядом. З другого боку численні лемки, яких навіть особисто не знаю, заклинають мене листами, щоб я — на випадок доконаної номінації — приняв тяжкий уряд для добра лемків.

Думаю, що Вашій Ексцеленції, Всесвітлішій і Високопреподобний, достаточно відомі релігійні справи лемків та відношення Єпископату українців до цього прилюдного згіршення, чому про це нічого не пишу.

Вкінці осмілююся, тут, найпокірніше завважити: В цілій справі схизми лемків треба дуже спішитися, бо 1) схизматики осягають внаслідок загаяння найкращу поміч для своєї погубної роботи, 2) загаяння вводить релігійну рівнодушність. Здається, що ніщо не стоїть на перешкоді, щоби польський уряд згодився і дав матеріяльні засоби для цього місійного уряду з правом Ординаріяту. Тут не йде про забезпеку Дієцезії, але про надзвичайну тимчасову поміч на спасення душ. Опісля справа сама наладнається. За те ап. адміністратор має зеднати собі дозволеними засобами прихильність лемків, навернувши їх на лоно Католицької Церкви та припинити дальші відступства.

Це найпокірніше предкладаючи, цілую руки Вашої Ексцеленції, Всесвітлішої і Високопреподобної, й остаю — найпокірніший слуга д-р Василь Масцюх, парох в Горожанні Великій, почта Комарно.

Отже цей лист є незбитим доказом, що о. д-р В. Масцюх поробив усі можливі заходи, щоби по резигнації о. д-ра Н. Нагорянського призначено його апостольським адміністратором на Лемківщині. Висловлюючи заздалегідь свою згоду на призначення його апостольським адміністратором заслонюється дійсною чи видуманою розмовою і листуванням з д-ром Орестом Гнатишаком. Одночасно недвозначно заявляє, що релігійна справа Лемківщини, зокрема навернення православних лемків до католицької Церкви лежить йому дуже на серці. Одначе аргументація, якою о. д-р Василь Масцюх старався приєднати для своєї тези б. Апостольського Нунція в Польщі, Франца Мармаджія, спирається на звичайнім, питомім москвофілам наклепі, натяганню дійсних фактів і неправді. Отже неправдиве запевнення, будьто би д-р Орест Гнатишак, москвофільський адвокат з Криниці, був духовим вождом лемків. Він є лише головою москвофільської, політично- партійної організації на терені Лемківщини під назвою „Лемко-Союз“. В цій організації обєднуються москвофільські недобитки на Лемківщині. Національно свідоме, українське, лемківське населення нічого спільного з цією організацією не має. Воно ніколи не признавало, ні не признає д-ра О. Гнатишака своїм провідником. Неправда теж, будьто би д-р О. Гнатишак припинив перехід лемків на російське православія. Цього переходу не припинив ні д-р О. Гнатишак, ні його партія, бо якраз москвофіли підготовили, викликали і поширили московське православія на Лемківщині. Його припинили самі таки лемки, які побачили, що під плащиком православія ведеться між ними шкідливу і розкладову, москвофільську роботу для ослаблення, розбиття і знищення їх національного організму. Побіч них на релігійному полі протиставився тут з успіхом московському православію винищуваний тепер безпощадно на Лемківщині, молодий, українсько-католицький клир, присланий з Перемишля і вихований у Перемишлі. Далі неправда, що внаслідок загаяння з обсадою уряду апостольського адміністратора для Лемківщини, по резигнації о. д-ра Нагорянського — московське православія на Лемківщині користало на розмаху і на силах. Зате правда, що вже на два роки перед створенням апостольської адмінстрації „для“ Лемківщини ослабло і заломилося у своїй експанзивній силі московське православія, усуваючи теж властиву рацію істнування самої цієї т. зв. апостольської адміністрації. Тимчасом ожило і зміцнилося це православія якраз тепер — і то з вини та під впливом сильно розполітикованих москвофільських провідників риманівської апостольської адміністрації.

Вкінці в голові не може поміститися факт, що кандидат на апостольського адміністратора для Лемківщини писав у листі до Апостольського Нунція в такім неприхильнім тоні проти свого тодішнього Ординарія Преосвящ. Йосафата Коциловського та насторожував проти нього опінію Вищої Церковної Влади. А вже просто наклепом було кидати на Впреосвящ. гр.-кат. Галицький Єпископат якесь неозначене ближче у листі обвинувачення та інсинуацію, мовляв, він ставиться невідповідно до справи лемківського православія. Автор листа запевняє, що це відношення Апостольському Нунцієві достаточно знане, тому він не буде вже про нього писати. Отже москвофіли, які самі свідомо і нарочно викликали та поширили московське православія на Лемківщині, вже заздалегідь очорнили Впреосв. гр.-кат. Єпископат, зокрема Преосвящ. Коциловського і в Нунціятурі і в Римі.

Словом, під знаком найзвичайнішої брехні й обману почала істнувати і продовжує своє марне животіння т. зв. апостольська адміністрація для Лемківщини. Тому не дивниця, що спираючися на таких неморальних первопочинах вона ні не мала, ні не буде мати ніяких позитивних успіхів в релігійно-віроісповідній ділянці на Лемківщині!!!...

Повість це країна із власними законами та... примхами. Адже Вам вільно й не мати історії або пляну — можете йти за грою своїх настроїв, передаючи якусь низку своїх переживань. Романтизм дав нам неодин зразок такої еготичної повісти і кожна пізніша доба теж, якби на доказ, що повість, яка заняла місце епопеї, може не мати в собі ніодного елементу, що входив колись як необхідна складовина епопеї широкої картини, — що хотіла стати дзеркалом дійсности.

Чи треба пригадувати Вам обовязки, про які найдете цілі томиська в теоретиків літератури, що посортували повісти на ріжні жанри і типи? Ясно, що коли Ви пишете суспільну повість, то мусите підмалювати в ній суспільне тло, — коли переносите своїх героїв у чужу країну та чуже місто, Ви повинні б знати це середовище наочно, а не на підставі книжок, хоч і тут багата уява цілого ряду Жіль Вернів дозволяла їм змальовувати небачені світи.

Ви мусите змалювати кілька чи кільканацять осіб у якомусь середовищі, в якійсь атмосфері. Чим і як вони будуть жити — це справа Ваша. Англійський критик і повістяр Форстер ділить героїв на два типи: на дво- і три- вимірні. Перші можна представити читачеві відразу — такі вони одноцільні і у своїй поведінці, такі прозорі, „льогічні“ з усім своїм минулим та з атмосферою, в якій живуть; другі розгортають перед нашими очима своє „я“, якби закриті ріжними серпанками, бо вони і самі для себе „незакінчені“, неясні. Чи пишучи, Ви будете мати і змогу роздумувати над психольогією своїх героїв?

У деякому розумінні кожний автор творить для себе власні закони, на підставі яких пише повість. Коли Ви маєте звичку писати цілий день або цілу ніч, температура Вашого оповідання і всіх його дієвих осіб буде зовсім інша, ніж при праці щодня годину або дві, чи у хвилинах настрою раз на тиждень.

Коли Ви написали першу главу чи дві, і бачите, що в них вийшло зовсім не те, що Ви хотіли — краще починати все наново, не поправляючи першого тексту, який найкраще кинути до коша.

Прочитувані та поправлювані сторінки, які нас не задовольняють — залишають нам увесь тон разом із образами та фразами фальшивими і зрадливими. Кожна нова спроба надихана їх атмосферою може механічно пхати нас у ту саму сліпу вулицю.

При праці над повістю — сліпою вулицею може бути все: власний настрій, найкраще продуманий плян, найвеличніша ідея, до якої ми хотіли б довести читача.

Таксамо все може бути джерелом надхнення. Вже від самої насолоди, що перемагає труднощі неодному ростуть крила.

Як Ви довіряєте своїй уяві — можете навіть змалювати найбуденнішу буденщину так, щоб ми щойно побачили її. Та яка б і не була багата Ваша уява — найкраще пишіть про те, що найліпше знаєте.

Жіноча сторінка.

Українське жіноцтво і шкільний плебісцит.

Приповідка „жінка держить хату за три вугли“ має значіння не тільки в господарському житті, але ще більше у виховних справах. Бо в дійсности, якщо йде мова про виховання наймолодшого покоління — то природну участь жінки у тій найважнішій ділянці треба означити відношенням не 3:1, але щонайменше 10:1 і не буде прибільшення.

Чоловік звичайно не держиться хати, а по ділам (чи як службовик, чи як господар, купець чи промисловець) має заняту більшу частину дня, отже обовязок виховання дітей майже зовсім спадає на жінку. Тимто й жінка безпосередно зацікавлена в усіх справах, що сприяють вихованню молодого покоління або йому стоять на перепоні чи просто — шкодять йому.

Очевидно найважнішим посередником і засобом, що помагає вихованню або йому шкодить — це мова: від колиски через школу аж до часу, коли дитина виросте і стане свідомою людиною. Тому матері, що вчила свої діточки в рідній мові говорити, співати і Бога хвалити, не може бути байдуже, хто там у школі буде вчити-виховувати її дитину, її найдорожчий скарб, як і якою мовою.

Першорядну вагу цієї справи зазначує спеціяльний „кресовий“ закон з 31. липня 1924 р. (Д. З. Р. П. ч. 79 поз. 766) про деякі шкільні постанови і дає батькам змогу шкільним плебісцитом висказатися, якої мови навчання в школі бажають вони для своїх дітей в шкільному віці. Використати цей закон і своїми шкільними деклараціями за українською мовою навчання причинитися до того, щоб польські та утраквістичні школи по українських селах і містечках поперемінювати на українські — це не тільки право й найсвятіший обовязок українських батьків. І в цій акції українське жіноцтво повинно взяти живу активну участь та допомогти до перемоги слушної справи.

„Рідна Школа“, що стоїть на сторожі українського виховання й навчання та має статутове право боронити українське шкільництво, оголосила в українській пресі інструкцію, як переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання і таким чином звернула українським батькам увагу, що прийшов час у законний спосіб, а саме своечасно внесеними шкільними деклараціями висловитися за переміною польських чи утраквістичних шкіл в українських селах і містечках на українські.

Отже нехай жінки передовсім дадуть почин до того, щоби у кожній українській громаді, де є польська чи утраквістична народня школа, повстала Плебісцитова Комісія при Кружку Р. Ш., а де нема ще рідношкільної організації, там треба оснувати Плебісцитовий Комітет. До такої Комісії чи Комітету повинні ввійти також представниці українського жіноцтва і спільно з мужами повести енергійну акцію за своечасним підписуванням шкільних деклярацій за українською мовою навчання і затверджуванням тих підписів у приналежного війта — як це подано в інструкції Гол. Управи Р. Ш. Підписувати деклярацію має зправила батько дітей чи дитини. Якби його постійно не було дома (далеко на роботі, за границею або хорий), може підписати перед війтом — мати. За сироти підписує призначений судом опікун.

Всі виповнені за українських дітей у шкільному віці деклярації, попідписувані батьками, матерями або опікунами і потверджені війтом доручити нараз приналежному Шкільному Інспекторатові за підписом посвідки або переслати почтою поручено-експрес так, щоб Шкільний Інспекторат одержав їх доконче перед 31. груднем 1937, бо деклярації внесені по 31. грудні — неважні.

У боротьбі за українську школу, в боротьбі за душу української дитини й майбутнє української нації — українська жінка мусить стати поруч свого чоловіка.

Іванна Гарасимчук.

Заввага: За шкільними деклараціями та за інформаціями у плебісцитових справах звертатися до Пов. Союзів Кружків (Повіт. Кружків) Р. Ш. або просто до Гол. Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46, телефон ч. 277-52.

Балачки про моду.

Зимовий сезон помалу усталюється і вже можна дещо передбачити з тих вимог, які до нас ставитиме мода.

Назагал можна сказати, що великі зміни не зайшли. Ріжні ексцентричности, які запозідались на початку сезону потроху пристосувались до щоденних можливостей жінок середньо заможної верстви і стали розумними оздобами деяких частин нашої туалети.

„Лінія“ не зазнала якоїсь основної зміни. Нема лише дуже поширених рамен, що було ознакою минулого сезону. Рамена здебільшого ледве-ледве підняті та поширені, або й зовсім нормальну мають лінію. Рукав звузився, хоч на деяких моделях маємо поширені нижче ліктя рукави — особливо при сукнях пополудневих. Рукави модні переважно довгі. Спідничка гладка, прилягаюча, в пополудневих костюмах чи суконках кльошова, дополуднева навіть без фалд. Спідничка значно скоротилась, так що в деяких випадках лише коліна прикриває, але треба сподіватись, що надто коротка спідничка не довго пануватиме, а уступить практичній і естетичнішій та вигіднішій для жіночої фігури і враження цілости спідничці середньої довжини.

Домінальною „нотою“ цієї сезонової моди можна сказати є спортовість. Навіть вечорові суконки, не кажу вже про пополудневі, мають спортовий стиль. Високі комірчики, кишені, довгі рукави надають вечоровим сукням навіть з легкого матеріялу, як тюль чи жоржета, спортового стилю. Ще досить можна побачити на моделях і „костюмового“ стилю вечорових суконок. В кожному разі довга, чорна шовкова спідничка з блюзкою з дорогого блискучого матеріялу, але спортового фасону є дуже люблена і практична. Дуже добрі є також до такої спіднички (вона між іншим буває також і коротка, лише пополудневого дзвонового крою) блюзочки з мережива, яке таки завоювало собі почесне місце, як вечоровий та пополудневий матеріял. Пара гарних блюзочок до чорної шовкової спіднички в цьому сезоні рятуватимуть нас у багатьох випадках.

На вулицю модні довгі плащі з багатими футряними оздобами, а під них суконки з відмінного плетивом, але дібраного коліром матеріялу. Ці суконки очевидно більш, ніж які інші „спортові“. Гарно оздоблюють їх ріжні комірці запняті тісно при шиї, вузькі шкіряні паски, або завинені навкруги шарфи, кишені та ріжні фантазійні защіпки. Часто також під плащ вбирається англійський костюм, що облягає фігуру в одно тонній красці.

Одно треба собі добре памятати, що ріжні „дрібнички“ нашої туалети, як рукавички, торбинки, панчохи, черевики, парасолька та ін. мусять бути дуже дібрані до основного тону і стилю нашого плаща та суконки.

Як бачимо перебути цьогорічний сезон навіть у трохи перероблених та змінених минулорічних суконках не буде так тяжко. Лише доброго гумору, трохи охоти та фантазії і ми можемо бути принадними і модними в цьому сезоні з однаковим успіхом, як і в сезоні минулім.

Рита.

З нашої хроніки.

Клюбове життя. В понеділок 15. ц. м. розказувала п. Ірина Павликовська про свої враження з Волині. Референтка тільки що вернулась з Луцька, де застала гнітуче враження з приводу закриття філії „Сільського Господаря“. Це була остання незалежна станиця на Волині, коли не рахувати Союзу Українок. І хоча праця її була чисто фахова і гарно піднесла луцький повіт, то вкінці знайшли притоку, щоб і її закрити. Болюче відчуло це луцьке жіноцтво, що гуртувалось у жіночій секції та живо працювало. Присутні ділились своїми спогадами про Волинь та тамошнє життя. Жаль, що не було між присутніми волинянок, щоб могли пояснити деякі спірні питання.

Черговий понеділок, дня 22. ц. м. говоритиме п. д-р Софія Парфанович про „Бунт проти старости“. За охотою до цього послужила жива дискусія на одному з недавніх вечорів, що торкалась нерівного відношення до віку жінки й мужчини.

—o—

ГОСПОДАРСЬКІ ПОКАЗИ.

Місяць листопад присвячено у клюбі „Нової Хати“ й „Труду“ показам мясива. Останнього четверга обговорювала п. Гаврих страви з волового й свинячого мяса.

У вступі пояснила референтка поділ мяса та ріжні способи, як його приладжувати. Звернула увагу на подробиці, що їх впроваджує сучасна кухня. Напр. росолу не можна шумувати, бо в шумі находиться білок, найцінніший складник росолу. Вийнявши мясо й городовину (передтим легко сполокати їх у самій юшці), лишити росіл на десять хвилин; шум осяде на споді. Або загально поширена думка, що мяса смажене на маслі є лекше стравне! Це є зовсім хибне. Хворий на шлунок, особливо в тяжчих випадках, взагалі не повинен їсти смаженого мяса. Колиж він лекше хворий і їсть смажене мясо, тоді на смальці є кориснїше. Бо смалець має 97% товщу і ввесь переходить у мясо. Тоді, коли масло має значно менше товщу, а всі інші складники, розтопившись, спричинюють нестравність.

У практичній частині показу перевела п. Гаврих ряд страв із волового та свинячого мяса. Зокрема зацікавили всіх товченики з городовиною. Отже: об'брала й посришила городовину, ту, що тепер її можна дістати. Кинула до горшка й підляла водою. Окремо потовкла товченики з волової зразівки, обсипала мукою і присмажила на товщі з обох сторін. Коли стялись, переложила городовину цими товчениками й поставила душити. Душення триває двацять хвилин. Викінчити можна трояко: подати так, як душилась, у природній підливі з городовиною. Дальше можна підлити ложку сметани, а вкінці зладити запражку.

Черговий четвер, дня 25. ц. м. говоритиме п. Гаврих про „Телятину та її ужиткування“.

Місяць грудень буде присвячений печиву.

Зі світа.

ЯПОНІЯ. В Токіо відбулось іменування молодої вченої дівчини на професорку звичайного права в одному з університетів. Це іменування жінки професором ще більш сензаційне тому, що молода професорка не так ще давно була гейшою в одній з чайнь. Там вона зустріла відомого адвоката, що зацікавився нею і післав її до шкіл, які здібна дівчина закінчила з великим успіхом та здобула ступінь доктора прав. Згодом вона присвятила себе науковій діяльности, яка закінчилась іменуванням її професоркою.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Жіноча сторінка.

Українське жіноцтво і шкільний плебісцит.

Приповідка „жінка держить хату за три вуглі" має значіння не тільки в господарському житті, але ще більше у виховних справах. Бо в дійсности, якщо йде мова про виховання наймолодшого покоління — то природну участь жінки у тій найважнішій ділянці треба означити відношенням не 3:1, але щонайменше 10:1 і не буде прибільшення.

Чоловік звичайно не держиться хати, а по ділам (чи як службовик, чи як господар, купець чи промисловець) має заняту більшу частину дня, отже обовязок виховання дітей майже зовсім спадає на жінку. Тимто й жінка безпосередно зацікавлена в усіх справах, що сприяють вихованню молодого покоління або йому стоять на перепоні чи просто — шкодять йому.

Очевидно найважнішим посередником і засобом, що помагає вихованню або йому шкодить — це мова: від колиски через школу аж до часу, коли дитина виросте і стане свідомою людиною. Тому матері, що вчила своі діточки в рідній мові говорити, співати і Бога хвалити, не може бути байдуже, хто там у школі буде вчити-виховувати її дитину, її найдорожчий скарб, як і якою мовою.

Першорядну вагу цієї справи зазначує спеціяльний „кресовий" закон з 31. липня 1924 р. (Д. З. Р. П. ч. 79 поз. 766) про деякі шкільні постанови і дає батькам змогу шкільним плебісцитом висказатися, якої мови навчання в школі бажають вони для своїх дітей в шкільному віці. Використати цей закон і своїми шкільними деклараціями за українською мовою навчання причинитися до того, щоб польські та утраквістичні школи по українських селах і містечках перемінювати на українські — це не тільки право й найсвятіший обовязок українських батьків. І в цій акції українське жіноцтво повинно взяти живу активну участь та допомогти до перемоги слушної справи.

„Рідна Школа", що стоїть на сторожі українського виховання й навчання та має статутове право боронити українське шкільництво, оголосила в українській пресі інструкцію, як перевозити шкільний плебісцит за українською мовою навчання і таким чином звернула українським батькам увагу, що прийшов час у законний спосіб, а саме своєчасно внесеними шкільними деклараціями висловитися за переміною польських чи утраквістичних шкіл в українських селах і містечках на українські.

Отже нехай жінки передовсім дадуть почин до того, щоби у кожній українській громаді, де є польська чи утраквістична народня школа, повстала Плебісцитова Комісія при Кружку Р. Ш., а де нема ще рідношкільної організації, там треба оснувати Плебісцитовий Комітет. До такої Комісії чи Комітету повинні ввійти також представниці українського жіноцтва і спільно з мужами повести енергійну акцію за своєчасним підписуванням шкільних декларацій за українською мовою навчання і затверджуванням тих підписів у приналежного війта — як це подано в інструкції Гол. Управи Р. Ш. Підписувати декларацію має справила батько дітей чи дитини. Якби його постійно не було дома (далеко на роботі, за границею або хорий), може підписати перед війтом — мати. За сироти підписує призначений судом опікун.

Всі виповнені за українських дітей у шкільному віці декларації, попідписувані батьками, матерями або опікунами і потверджені війтом доручити наразі приналежному Шкільному Інспекторатові за підписом посвідки або переслати почтою поручено-експрес так, щоб Шкільний Інспекторат одержав їх доконче перед 31. груднем 1937, бо декларації внесені по 31. грудні — неважні.

У боротьбі за українську школу, в боротьбі за душу української дитини й майбутнє української нації — українська жінка мусить стати поруч свого чоловіка.

Іванна Гарасимчук

Заввага: За шкільними деклараціями та за інформаціями у плебісцитових справах звертатися до Пов. Союзів Кружків (Повіт. Кружків) Р. Ш. або просто до Гол. Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46, телефон ч. 277-52.

Балачки про моду.

Зимовий сезон помалу усталюється і вже можна дещо передбачити з тих вимог, які до нас ставитиме мода.

Назагал можна сказати, що великі зміни не зайшли. Ріжні ексцентричности, які заповідались на початку сезону потроху пристосувались до щоденних можливостей жінок середньо-заможної верстви і стали розумними оздобами деяких частин нашої туалети.

„Лінія" не зазнала якоїсь основної зміни. Нема лише дуже поширених рамен, що було ознакою минулого сезону. Рамена здебільшого ледве-ледве підняті та поширені, або й зовсім нормальну мають лінію. Рукав звузився, хоч на деяких моделях маємо поширені нижче ліктя рукави — особливо при суконках пополудневих. Рукави модні переважно довгі. Спідничка гладка, прилягаюча, в пополудневих костюмах чи суконках кльошова, дополуднева навіть без фалд. Спідничка значно скоротилась, так що в деяких випадках лише коліна прикриває, але треба сподіватись, що надто коротка спідничка не довго пануватиме, а уступить практичній і естетичнішій та вигіднішій для жіночої фігури і враження цілости спідничці середньої довжини.

Домінальною „нотою" цієї сезонової моди можна сказати є спортовість. Навіть вечорові суконки, не кажу вже про пополудневі, мають спортовий стиль. Високі комірчики, кишені, довгі рукави надають вечоровим сукням навіть з легкого матеріялу, як тюль чи жоржета, спортового стилю. Ще досить можна побачити на моделях і „костюмового" стилю вечорових суконок. В кожному разі довга, чорна шовкова спідничка з блюзкою з дорогого блискучого матеріялу, але спортового фасону є дуже люблена і практична. Дуже добрі є також до такої спіднички (вона між іншим буває також і коротка, лише пополудневого дзвонового крою) блюзочки з мережива, яке таки завоювало собі почесне місце, як вечоровий та пополудневий матеріял. Пара гарних блюзочок до чорної шовкової спіднички в цьому сезоні рятуватимуть нас у багатьох випадках.

На вулицю модні довгі плащі з багатими футряними оздобами, а під них суконки з відмінного плетивом, але дібраного кольором матеріялу. Ці суконки очевидно більш, ніж всі інші „спортові". Гарно оздоблюють їх ріжні комірці запняті тісно при шиї, вузькі шкіряні паски, або завинені навкруги шарфи, кишені та ріжні фантазійні защіпки. Часто також під плащ вбирається англійський костюм, що облягає фігуру в однотонній красці.

Одно треба собі добре памятати, що ріжні „дрібнички" нашої туалети, як рукавички, торбинки, панчохи, черевики, парасолька та ін. мусять бути дуже дібрані до основного тону і стилю нашого плаща та суконки.

Як бачимо перебути цьогорічний сезон навіть у трохи перероблених та змінених минулорічних суконках не буде так тяжко. Лише доброго гумору, трохи охоти та фантазії і ми можемо бути приналежними і модними в цьому сезоні з однаковим успіхом, як і в сезоні минулім.

Рита.

З нашої хроніки.

Клюбове життя. В понеділок 15. ц. м. розказувала п. Ірина Павликовська про свої враження з Волині. Референтка тільки що вернулась з Луцька, де зістала гнітуче враження з приводу закриття філії „Сільського Господаря". Це була остання незалежна станиця на Волині, коли не рахувати Союзу Українок. І хоча праця її була чисто фахова і гарно піднесла луцький повіт, то власті знайшли притоку, щоб і її закрити. Болюче відчуло це луцьке жіноцтво, що гуртувалось у жіночій секції та живо працювало. Присутні ділились своїми споминами про Волинь та тамошнє життя. Жаль, що не було між присутніми волинянок, щоб могли пояснити деякі спірні питання.

Черговий понеділок, дня 22. ц. м. говоритиме п. д-р Софія Парфанович про „Бунт проти старости". Заохотою до цього послужила жива дискусія на одному з недавніх вечорів, що торкалась нервового відношення до віку жінки й мужчини.

—o—

ГОСПОДАРСЬКІ ПОКАЗИ.

Місяць листопад присвячено у клюбі „Нової Хати" й „Труду" показам мясива. Останнього четверга обговорювала п. Гаврих страви з волового й свинячого мяса.

У вступі пояснила референтка поділ мяса та ріжні способи, як його приладжувати. Звернула увагу на подробиці, що їх впроваджує сучасна кухня. Нпр. росолу не можна шумувати, бо в шумі находиться білок, найцінніший складник росолу. Вимивши мясо й городовину (передтим легко сполокати їх у самій юшці), лишити росіл на десять хвилин; шум осяде на споді. Або загально поширена думка, що мясо смажене на маслі є лекше стравне! Це є зовсім хибне. Хворий на шлунок, особливо в тяжчих випадках, взагалі не повинен їсти смаженого мяса. Колиж він лекше хворий і їсть смажене мясо, тоді на смальці є кориснійше. Бо смалець має 97% товщу і ввесь переходить у мясо. Тоді, коли масло має значно менше товщу, а всі інші складники, розтопившись, спричинюють нестравність.

У практичній частині показу перевела п. Гаврих ряд страв із волового та свинячого мяса. Зокрема зацікавили всіх товченики з городовиною. Отже: обібрала й посікла городовину, ту, що тепер її можна дістати. Кинула до горшка й підляла водою. Окремо потовкла товченики з волової зразівки, обсипала мукою і присмажила на товщі з обох сторін. Коли стялись, переложила городовину цими товчениками й поставила душити. Душення триває двацять хвилин. Викінчити можна троякою: подати так, як душилась, у природній підливі з городовиною. Дальше можна підляти ложку сметани, а вкінці заладити заправку.

Черговий четвер, дня 25. ц. м. говоритиме п. Гаврих про „Телятину та її зужиткування".

Місяць грудень буде присвячений печиву.

Зі світа.

ЯПОНІЯ. В Токіо відбулось іменування молодої вченої дівчини на професорку звичаєвого права в одному з університетів. Це іменування жінки професором ще більш сенсаційне тому, що молода професорка не так ще давно була гейшою в одній з чайн. Там вона зустріла відомого адвоката, що зацікавився нею і післав її до шкіл, які здібна дівчина закінчила з великим успіхом та здобула ступінь доктора прав. Згодом вона присвятила себе науковій діяльности, яка закінчилась іменуванням її професоркою.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Сторінка без політики.

Телеґрами, які творили історію.

Директор віденського телеґрафічного уряду помістив у часописі „Ноес Вінер Журналь“ свої незвичайно цікаві спомини. Директор Сандерер, який починав свою кариєру від малого телеграфіста, за ввесь час своеї праці у віденській телеграфічній централі пережив чимало ріжних подій, що вістка про них ішла у світ телеграфічними дротами.

Години вичікування на апараті Морзе.

— Якщо маю дати приклад яка праця в телеграфічному уряді відповідальна і скільки вимагае напруження — оповідае директор Сандерер — то вистане згадати про телеграму, якою повідомляють суд про помилування засудженого на смерть. Пригадую собі один такий випадок, який холодний піт витиснув мені на чоло.

Було це ще за часів цісаря Франца Иосифа. Старий цісар був людиною, як ми в почтовім уряді мали про те змогу переконатися, яка дуже рано встае. Вже в 5.30 рано діставали ми в цісарської канцелярії телеграми про помилування або відкинення прохання про помилування. Одного дня дістали ми телеґраму помилування для чоловіка, якого вже в 6. годині рано мали повести на смерть. Я кинувся негайно до роботи, бож я, ніхто інший, відповідав тепер за життя людини, намагаючись дістати телеграфічне получення з місцевістю, де мали виконати присуд.

На нещастя всі лінії були заняті. Я почав телеґрафувати на всі сторони, намагаючись знайти получення на окружних лініях, щоб тільки добитись до місця виконання присуду. Вказівка мого годинника посувалась скаженим темпом уперед, я вже бачив себе виновником пролитої людської крови... коли вкінці вдалося мені пять хвилин перед виконанням присуду добитись потрібного получення.

Так, ще навіть нині, коли всі получення є криті в каблях і телеґрами куди лекше передавати, то телеґрама з помилуванням викликуе завжди величезне схвилювання на почтово-телеграфічній централі.

Телеграма, яка спричинила світову війну.

Наша служба завжди має деякі познаки драматичности. Мої пальці передавали колись вістку про вибух російсько-японської війни із сходу на захід. Деякі телеграми викликували незвичайне схвилювання серед усіх урядовців централі, які привикли чейже до найбільше трагічних вісток. Одною із таких телеграм була вістка зі Сараєва про смерть австрійського наслідника престолу і його дружини. Другою такою телеграмою, немов відповіддю на першу, був ультимат австрійського уряду до Сербії. Таким чином урядовці телеґрафічної централі були вже на цілі години швидшими свідками подій, які відтак цілий світ запалили жахливим вогнем.

Незабутні телеґрами.

Мені самому припав той сумний обовязок повідомити цілу державу і світ про смерть цісаря Франца Йосифа. Цю вістку мала вже наша централя пять хвилин по девятій. Телеґрама про смерть колишнього славного віденського бурмистра Люеґера побила справжні рекорди, бо коли я кілька хвилин по 8-ій подав цю вістку у світ на захід, то вже пів години пізніше дістав мій апарат кондоленційну телеґраму з Льондону.

Після смерти канцлера Дольфуса, не покидали урядовці централі служби кілька днів підряд. Також про смерть англійського короля Юрія VI. і про смерть Масарика повідомляли нас цілі стирти ріжних телеґрам. За цісарських часів про кожну смерть на дворі повідомляли при помочі телеґрам.

Паніка з причини вкраденого ціянкалі.

В Манчестері трапилася подія, яка викликала паніку в цілій дільниці Колітрор.

Авто одної хемічної фірми стануло на вулиці згаданої дільниці. Шофер мусів доставити кудись якісь хемічні продукти. Коли він вернувся, запримітив, що пакетик із трьома фунтами пастильок ціянкалі щез.

Шофер повідомив негайно поліцію. Про випадок повідомили притьмом мешканців цілої дільниці. Вістка про запропащене ціянкалі поширилась із скорістю лискавки. Старші й діти могли зовсім легко взяти білі пастильки за мятові цукорки.

Поліція приловила небавом гурток дітей, які розділювали поміж себе пастильки ціянкалі. На щастя ніхто ще не проковтнув ні одної пастильки. Багато пастильок знайшли на вулиці й також по домах, куди їх занесли діти. Та половини вкрадної отрутини таки не знайшли.

На доручення поліції родичі заборонили дітям виходити на вулицю. Вистане одну кришку жахливої отрути піднести до уст і смерть неминуча.

Друга небезпека така, що ціянкалі могло залишитися денебудь на вулиці. Після дощу витворюються спари ціянкалі, якими може затроїтися ціла дільниця.

Тому серед населення панує паніка. За отрутою далі шукають, а мешканці дивляться зі страхом на небо, ляключись дощу.

Покищо триває погода і можливо, що небезпека мине.

Автом зі сходів.

Не тільки американці можуть почванитися ріжними дивоглядними й безглуздими рекордами. Чимраз частіше завидують европейці американцям тієї слави.

Один чеський хлібороб, на прізвище Кахнік, хотів переконати своїх товаришів про свій небуденний шоферський талант. Він чвачився, що славний автомібіліст Нуволярі, чи Карачіоля — це „паталахи“ супроти нього.

Свої слова хотів він доказати ділом і запросив своїх товаришів до свого авта (навіть таке в Европі вже буває, що й селяни мають власні авта), щоб відбути кілька акробатичних проб.

Коли всі приїхали до Берна, Кахнік хотів їхати з залізничого двірця до Ґранд Готелю. Та лиш один очайдушний товариш відважився на таку карколомну їзду.

Кахнік виграв заклад, але авто мусів віддати до ґенеральної направи. Крім того ще й поліція, невирозуміла на спортові подвиги Кахніка, потягнула його до відповідальности за нарушення публичного спокою.

Заклик до злодія.

У Стрию, 1. листопада по Службі Божій я відмовляла кінцеву молитву. Коло мене на хвилину сіла селянка в ясній, у крати хустці. Вона забрала без мого відома чорну, лякеровану в жерби торбинку, в якій крім інших дрібниць була ще учительська леґітимація. До сьогодні вона мені її не звернула. Апелюю до тебе людино, будь така добра і зверни мою шкоду, бо тобі леґітимація не придасться. Зложи, або на поліції, або на адресу леґітимації, або в церкві і я собі її відберу.

Чейже, коли ходиш до церкви, то хіба можеш бути нечесна?? — Чекаю.

Юлія Петрів. Стрий. Крива 32.

Ось такий заклик помістив стрийський часопис „Думка“. Трохи дивно й моторошно стає на саму згадку, що злодійство вже так у нас поширилося, що й селянка могла підчас молитви вкрасти другій жінці торбинку. Та мабуть у тому випадку „селянка“ не дуже то думала про молитву і зі селом мабуть стільки й мала спільного, що хустку у крати. Адже знаємо чимало таких випадків, що злодії переодягаються за селян, щоб тим лекше відвернути від себе увагу. Та коли в цьому випадку злодійка була справді селянкою, то її чесність таки каригідна і з таким явищем слід якнайгостріше боротися.

Гордість новітньої науки і гіґієни.

КАНАДІЙСЬКІ ПЯТЕНЯТА.

Прихід на світ пятеро дітей-пятенят, які вродила пані Дійон з Канади — це рідка наукова поява, що трапляється раз на 50,000.000 уродин. Вигляди втримати пятенята при житті такі малі, що досі не найдено ні одного подібного в історії випадку, крім канадійських пятенят. Вони тішаться досі знаменитим здоровлям і недавно обходили 3-ті роковини своїх уродин. Тепер нема вже причини побоюватися, що канадійських пятенят не вдасться виховати, бо їм запевнив найкращу опіку канадійський уряд в імени короля Англії.

Недавно найшли дереворит, на якому були вирізьблені пятенята, які вродила бідна міщанка в Штрассбурґу в 1566 р. Під дереворитом відчитали зміст, що пояснював ближче цей незвичайний, винятковий випадок із Штрассбурґу. Один мистець увіковічнив його в дереворита. Потім відбили цей рисунок у більшій скількості примірників і продавали, так як нині продають часописи. На дереворитi видно, що коло ліжка поліжниці стоїть повитуха й жінка, що повиває немовля, яку приняли до помочі з причини „великої роботи“. Ще дальше читаємо, що всі пятеро померли в дні уродин одно за другим. При кінці находимо докладний опис приходу на світ пятенят із приміткою, що їх мама давніше вродила троячки. Мама пятенят із XVI. ст. не була під опікою д-ра Дафо, лікаря-опікуна канадійських пятенят.

В тих часах медицина — це була тісна сполука здорового розуму й пересудів. Лікар при породі послуговувався чорною маґією. Також нею лікував недужих дітей, коли вони взагалі жили по породі! Яка велика ріжниця між тодішньою примітивною лікарською опікою й цією якою окружили тепер найславніших дітей світа канадійських пятенят. Від хвилини їхнього приходу на світ не було для них нічого за дорогого. Тепер жиють вони в люксусових умовинах, ростуть і розвиваються якнайправильніше.

В який спосіб втримали при життю канадійських пятенят? Зрозуміле, що пятенята родяться дуже маленькі. Канадійські пятенята вродилися дещо за скоро тому й були дуже ніжні. Їхня шкіра була така мягка, що треба було купати їх тільки в маслиновім олійку. Коли канадійські пятенята трохи підросли й можна було вже їх купати у воді з милом, вибрали для них мило, відоме на цілому світі виороблюване на пальмовім і маслиновім олійку.

Завдяки цим засобам, канадійські пятенята будуть рости не тільки здорові — вони будуть мати чарівно-гарну церу, яка вже сама запевнює кожній жінці чарівний успіх.

Перед пятенятами отвирається велика й соняшна будучність!

—o—

ЩЕ ОДИН ЧОЛОВІК, ЩО СТРАТИВ СОН.

Тим чоловіком, що згубив сон є льорд Неффільд, один із найбагатших людей Англії і один із найбільших філянтропів на світі.

Ще як мав 10 літ, почав тратити сон і потребу відпочинку. Згодом ця аномалія скріпилася, при чому льорд Неффільд ніколи не намагався боротись зі своєю недугою. Навпаки він завжди заявляв, що безсонність для людини, яка хоче багато працювати зовсім корисна. — Тепер я засипляю дуже рідко — каже він — може раз на місяць і мій сон не триває довше як одну годину. Ніколи не вживаю насонних засобів і не почуваю втоми.

—o—

ШІСТЬ ПОВІСТЕЙ СТВОРИВ У ВЯЗНИЦІ.

Недавно польська преса счинила чималий рух з приводу повісти Сергія Пясецького, який написав у вязниці повість п. н. „Коханець Великої Медведиці“. Виявляється, що він не був зовсім таким унікатом, який у вязниці відкрив у себе пиьменницький талант та виявив його у творах.

Навпаки, 40-літній Драголюб Дінулович, сербський громадянин написав підчас відсиджування кари за вбивство шість повістей у вязниці. Дінулович опанував у тому часі кілька мов, здобув собі доволі велике знання і прочитав дуже багато белетристичних творів.

Пять рукописів повістей продав він видавцеві негайно, як тільки вийшов із вязниці. Шесту повість сконфіскувала йому влада за незвичайно глибокий і сильний опис душевних терпінь вязня, засудженого на смерть. Повісти Дінуловича мають незвичайно великий успіх серед читачів та стрінулися зі зацікавленням критиків.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СЯНІК.

Роковини 1. листопада вшанували сяніцькі українці скромно і щиро, як і минулими роками. В неділю 31. м. м. по вечірні відправили всі три наші священники панахиду при символічній могилі. В понеділок 1. ц. м. наші священники відправили Службу Божу вже в год. 7.15 рано, бо на год. 9.30 сяніцькі „русскі" заповіли архиерейське богослуження апостольського адміністратора о. Я. Медвецького.

Пополудні зійшлися члени читальні на святочні сходини і вислухали з цікавістю спомнинів зі щоденника артилерійського старшини з побуту УГА на Придніпрянщині. Була ще відповідна декламація і на закінчення національний гимн. Дехто вийшов і молодші переспівали ще цілу стрілецьку антольогію.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З українського життя на чужині.

Прага, 16. листопада 1937.

ПОДОРОЖ ПРОФ. О. БОЧКОВСЬКОГО ДО ФРАНЦІЇ.

Голова Т-ва Прихильників Української Господарської Академії в Чехословаччині проф. О. Бочковський перебуває під цей час у Франції, де виступає перед нашими емігрантами з цілою низкою рефератів на ріжні суспільні теми. Виступи проф. О. Бочковського мають скрізь великий успіх. Вони причиняються до наладнання порозуміння серед наших організацій. Після рефератів переводяться грошеві збірки на цілі Т-ва Прихильників УГА, відбуваються записи в число членів, або в число студентів Українського Інституту позаочного навчання в ЧСР.

ПІДГОТОВА ДО СВЯТКУВАННЯ 20-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ У ПРАЗІ.

Збори представників усіх українських організацій у Празі ухвалили відсвяткувати 22. січня — 20-і роковини проголошення самостійности України, спільно цілою кольонією. Для цього вибрано спеціяльну комісію, яка має випрацювати програму свята і в найближчих днях запропонувати її на затвердження представникам усіх товариств. До складу комісії з правом кооптації увійшли: п-і Л. Садовська, дир. Макаренко та інж. Стецьків.

ПРИПИНИВ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ

Всеукраїнський Комітет у Празі, який повстав свого часу з метою достойно вшанувати память опікуна української еміграції і культури, президента-визвольника Т. Г. Масарика, припинив свою діяльність. Ухвалено передати його архів до Музею ВБУ. дк.

ЗІЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЮГОСЛАВІЇ.

В помешканні білгородської Громади відбувся 7. листопада ц. р. зізд Союзу Українських Емігрантських Організацій в Югославії. На зізді обрано нову управу в такому складі: голова — В. Андрієвський, заст. голови — І. Черевко, секретар — М. Заполенко, скарбник — Б. Козиренко. член управи — Б. Мартос, заступники — І. Новицький та М. Хляченко. Надзірна Рада: голова М. Мельничук, члени М. Колтоновський та Б. Житиленко; заступники І. Грищинський і П. Чорний.

НОВА АДРЕСА БІЛГОРОДСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Українська Громада в Білгороді перенеслася до нового помешкання в центрі міста і має тепер таку адресу: „Ukrajinska Hromada", Beohrad, Kolarčeva 1, Jugoslavija. В помешканні Громади міститься також канцелярія Союзу українських емігрантських організацій.

РОЗПОРЯДОК МІНІСТРА ОСВІТИ

ПРО ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ.

Міністр освіти видав розпорядок на основі ст. 52. закону з 15. березня 1933. р. про академічні школи у справі організацій студентів. Отже на основі розпорядку можуть істнувати у високих школах такі організації студентів: наукові, самодопомогові, релігійні, освітні, ідеольогічно-виховні, культурно-товариські, інтелектуальної співпраці, національні, мистецькі, добродійні і спортові. **Організації студентів не можуть вести політичної діяльности.** Засадничо до академічного товариства можуть належати студенти з одної високої школи. Лише у виняткових випадках може бути затверджений статут товариства при одній з високих шкіл, якого членами можуть бути студенти ріжних високих шкіл з цієї самої місцевости. В таких випадках статут можуть затвердити лише сенати всіх тих шкіл, яких студенти можуть бути членами цього товариства. Статут може обмежити прийняття до товариства від приналежности до означеного віроісповідання, національности, від студій на означеному виділі та від походження з якоїсь частини краю. Без згоди міністра освіти академічні товариства не можуть бути членами іншого товариства або союзу. Кожне товариство має куратора, якого визначує сенат на внесок ректора. Куратор підлягає ректорові. Сенат рішає в усіх справах товариства, що їх передав ректор сенатові. Куратор має право: 1) бути на кожних сходинах у товаристві і промовляти в кожній хвилині поза чергою промовців; 2) відхиляти внески, що — на його думку — суперечать статутові, постановам закону або торкаються справ, необнятих чергою нарад; 3) припинювати рішення суперечні зі статутом товариства, постановами закону або інтересом товариства; 4) домагатися від предсідника сходин, щоби вдержав лад і спокій; 5) розвязати сходини, якщо їх скликано всупереч постановам закону, або хід нарад нарушує академічну карність чи публичний лад. Якщо виділ або члени товариства нарушать постанови закону, статуту, не придержуються розпорядків зверхньої влади, ведуть діяльність суперечну зі законами, або постановами про лад і карність студентів, тоді можуть: 1) усунути виділ товариства або поодиноких членів; 2) відобрати підмоги на означений час або на завжди; 3) припинити діяльність товариства від 1—6 місяців; 4) розвязати товариство.

Членів виділу або товариства усуває ректор і від його рішення нема відклику. Інші кари накладає сенат. Від його рішення про розвязання товариства можна відкликатися до міністра освіти до 14 днів. Крім того міністр освіти може теж припинити діяльність товариства або його розвязати. В наглих випадках куратор товариства може припинити хвилево діяльність товариства, повідомляючи про це негайно ректора. Крім згаданих можуть ще притягнути членів до дисциплінарної відповідальности. Виділи академічних товариств повинні предложити сенатові до 31. січня 1938. р. статути, узгіднені з новим розпорядком міністра освіти, щоб їх затвердив.

Розпорядок міністра обовязує вже від 17. листопада ц. р.

Охорона домових водопроводів

ПЕРЕД ЗИМОЮ.

Водопроводове заведення м. Львова пригадує конечність безпроволочно обезпечити домові водопроводи перед замерзанням. Обовязок цей мають управителі реальностей приватних і публичних, державних, військових та громадських.

Особливо треба забезпечити перед впливом морозів руротяги, водомірники і водопроводові крани в пивницях. Пивничні вікна треба позачиняти й ущільнити, а неошклені замурувати або відповідно заткати. Двері, що ведуть у пивницю, де міститься головне получення водопроводове, а також двері до пивничних коридорів треба щільно зачиняти, щоб не було продуву зимного повітря. Убікації, через які проходять водопроводові рури, мусять бути огріті, чи пак руротяги відповідно забезпечені.

Замикати водопроводові інсталяції і лишати мешканців без води, нібито з огляду на небезпеку замерзнення водопроводу — заборонено. Всякі ушкодження водомірників внаслідок замерзнення або підгрівання замерзлих водопроводів будуть усунені виключно на кошт власника дому. На випадок цілковитого знищення водомірника наслідком морозу власник реальности буде обовязаний звернути Водопроводовому Заведенню м. Львова його вартість і також покрити кошти уставлення нового водомірника. Водомірникові скрині треба виповнити тринням або деревною вовною. Де водомірники уміщені не в пивницях, а в окремих водомірникових шибах, протиділає замерзанню водомірників уложення мішків між дві покриви, виповнених соломою, тринням або деревною вовною. Не вільно уживати худобячого навозу як матеріялу, що забезпечує водопроводові уладження перед замерзанням. Дозорці домів мають обовязок очищувати від снігу і леду вуличні накривки на відгалуженнях водопроводових та вуличних гидрантів.

Рівночасно повідомляємо, що в зимі з причини морозу Водопроводове Заведення не виконуватиме в нових домах сполук.

Подяка.

Прибиті горем по втраті нашої Найдорожчої Мами бл. п. Марії ДОМБЧЕВСЬКОЇ, висловлюємо нашу глибоку подяку всім, що причинилися до звеличання похоронів та старалися доказами свого співчуття нас потішити.

Дякуємо щиро Всеч. о. канонікові Степанові Кмінікевичові пароxові Гуссакова за те, що відвідував Покійну в часі недуги, за уділення останньої помочі, за щирі слова потіхи та за провід у похоронах в Гуссакові.

Зокрема висловлюємо щиру подяку Всеч. о. канонікові рим. кат. обр. Марцельові Зморі з Гуссакова, Всеч. оо. І. Яремкові з Хідновичі В., Хомякові з Мислятич, П. Перчинському з Райтаревич, А. Ковакові в Болиновичі.

Щиро дякуємо п. Марії Галуновій, родині Василя Ковака і Василя Голейка, що з повною посвятою піклувалися нашою Найдорожчою Мамою в часі її короткої а важкої недуги, як теж не жаліли трудів для звеличання похоронів.

Вкінці щире Спасибіг усім тим, що висловили нам своє співчуття і взяли участь в похоронах.

Гуссаків, листопад 1937 р. **Діти і Внучка.**

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МУЗ. Т-ВА ІМ. М. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ.

У прибраній портретом М. Лисенка салі відбулися 14. ц. м. при численній участи членів чергові загальні збори. Голова Т-ва, радник Й. Дрималик, відкрив збори, присвячуючи теплу згадку з нагоди 25-ліття смерти найбільшого нашого композитора, та згадку про померлих членів: д-ра Стефана Федака, о. Івана Туркевича і Йосифа Доманика, яких память ушанували члени, встаючи з місць. Відтак звернувся голова до приявного на салі д-ра Михайла Волошина, як одного з учасників похоронів М. Лисенка (були ще: бл. п. Володимир Шухевич, бл. п. Остап Нижанківський, д-р Філярет Колесса, д-р Михайло Волошин і д-р Станислав Людкевич) з проханням поділитися з членами Т-ва своїми враженнями зперед 25 років.

Д-р М. Волошин у своїй гарній промові поділився своїми спостереженнями, поділивши їх на три частини. У першій частині згадав часи з року 1897, коли то Львів з пієтизмом опрацьовував твори покійного М. Лисенка. У другій частині змалював р. 1903 де захоплений Львів величав у салі Театру свого мистця величавим концертом. Третій етап — це р. 1912, похорони М. Лисенка в Києві — і той небувалий здвиг народу, якого до того часу Київ не бачив. Промови цієї вислухали приявні з правдивим зацікавленням, дякуючи промовцеві щирими оплесками.

З черги прийшли звіти уступаючого Виділу (секретаря, скарбника, директора, інспектора і Контрольної Комісії). По признанні абсолюторії вибрано на дальший рік новий Виділ у тому самому складі, як досі.

З внесків членів згадати треба про згідне становище усіх приявних щодо морального обовязку нашого громадянства посилати свої діти тільки до своїх музичних шкіл та пятнувати публично усіх інших.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СЯНІК.

Роковини 1. листопада вшанували сяніцькі українці скромно і щиро, як і минулими роками. В неділю 31. м. м. по вечірні відправили всі три наші священники панахиду при символічній могилі. В понеділок 1. ц. м. наші священники відправили Службу Божу вже в год. 7.15 рано, бо на год. 9.30 сяніцькі „русскі" заповіли архиерейське богослуження апостольського адміністратора о. Я. Медвецького.

Пополудні зійшлися члени читальні на святочні сходини і вислухали з цікавістю споминів зі щоденника артилерійського старшини з побуту УГА на Придніпрянщині. Була ще відповідна декламація і на закінчення національний гимн. Дехто вийшов і молодші переспівали ще цілу стрілецьку антольогію.

З українського життя на чужині.

Прага, 16. листопада 1937.

ПОДОРОЖ ПРОФ. О. БОЧКОВСЬКОГО ДО ФРАНЦІЇ.

Голова Т-ва Прихильників Української Господарської Академії в Чехословаччині проф. О. Бочковський перебуває під цей час у Франції, де виступає перед нашими емігрантами з цілою низкою рефератів на ріжні суспільні теми. Виступи проф. О. Бочковського мають скрізь великий успіх. Вони причиняються до наладнання порозуміння серед наших організацій. Після рефератів переводяться грошеві збірки на цілі Т-ва Прихильників УГА, відбуваються записи в число членів, або в число студентів Українського Інституту позаочного навчання в ЧСР.

ПІДГОТОВА ДО СВЯТКУВАННЯ 20-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ У ПРАЗІ.

Збори представників усіх українських організацій у Празі ухвалили відсвяткувати 22. січня — 20-і роковини проголошення самостійности України, спільно цілою кольонією. Для цього вибрано спеціяльну комісію, яка має випрацювати програму свята і в найближчих днях запропонувати її на затвердження представникам усіх товариств. До складу комісії з правом кооптації увійшли: п-і Л. Садовська, дир. Макаренко та інж. Стецьків.

ПРИПИНИВ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

Всеукраїнський Комітет у Празі, який повстав свого часу з метою достойно вшанувати память опікуна української еміграції і культури, президента-визвольника Т. Г. Масарика, припинив свою діяльність. Ухвалено передати його архів до Музею ВБУ. **дк.**

ЗІЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЮГОСЛАВІЇ.

В помешканні білгородської Громади відбувся 7. листопада ц. р. зізд Союзу Українських Емігрантських Організацій в Югославії. На зізді обрано нову управу в такому складі: голова — В. Андрієвський, заст. голови — І. Черевко, секретар — М. Заполенко, скарбник — Б. Козиренко, член управи — Б. Мартос, заступники — І. Новицький та М. Хляченко. Надзірна Рада: голова М. Мельничук, члени М. Колтоновський та Б. Житиленко; заступники І. Грищинський і П. Чорний.

НОВА АДРЕСА БІЛГОРОДСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Українська Громада в Білгороді перенеслася до нового помешкання в центрі міста і має тепер таку адресу: **„Ukrajinska Hromada", Beohrad, Kolarčeva 1, Jugoslavija.** В помешканні Громади міститься також канцелярія Союзу українських емігрантських організацій.

РОЗПОРЯДОК МІНІСТРА ОСВІТИ

ПРО ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ.

Міністр освіти видав розпорядок на основі ст. 52. закону з 15. березня 1933. р. про академічні школи у справі організацій студентів. Отже на основі розпорядку можуть істнувати у високих школах такі організації студентів: наукові, самодопомогові, релігійні, освітні, ідеольогічно-виховні, культурно-товариські, інтелектуальної співпраці, національні, мистецькі, добродійні і спортові. **Організації студентів не можуть вести політичної діяльности.** Засадничо до академічного товариства можуть належати студенти з одної високої школи. Лише у винятнкових випадках може бути затверджений статут товариства при одній з високих шкіл, якого членами можуть бути студенти ріжних високих шкіл з цієї самої місцевости. В таких випадках статут можуть затвердити лише сенати всіх тих шкіл, яких студенти можуть бути членами цього товариства. Статут може обмежити приняття до товариства від принадлежности до означеного віроісповідання, національности, від студій на означеному виділі та від походження з якоїсь частини краю. Без згоди міністра освіти академічні товариства не можуть бути членами іншого товариства або союзу. Кожне товариство має куратора, якого визначує сенат на внесок ректора. Куратор підлягає ректорові. Сенат рішає в усіх справах товариства, що їх передав ректор сенатові. Куратор має право: 1) бути на кожних сходинах у товаристві і промовляти в кожній хвилині поза чергою промовців; 2) відхиляти внески, що — на його думку — суперечать статутові, постановам закону або торкаються справ, необнятих чергою нарад; 3) припинювати рішення суперечні зі статутом товариства, постановами закону або інтересом товариства; 4) домагатися від предсідника сходин, щоби вдержав лад і спокій; 5) розвязати сходини, якщо їх скликано всупереч постановам закону, або хід нарад нарушує академічну карність чи публичний лад. Якщо виділ або члени товариства нарушать постанови закону, статуту, не придержуються розпорядків зверхньої влади, ведуть діяльність суперечну зі законами, або постановами про лад і карність студентів, тоді можуть: 1) усунути виділ товариства або поодиноких членів; 2) відобрати підмоги на означений час або на завжди; 3) припинити діяльність товариства від 1—6 місяців; 4) розвязати товариство.

Членів виділу або товариства усуває ректор і від його рішення нема відкликну. Інші кари накладає сенат. Від його рішення про розвязання товариства можна відкликатися до міністра освіти до 14 днів. Крім того міністр освіти може теж припинити діяльність товариства або його розвязати. В наглих випадках куратор товариства може припинити хвилево діяльність товариства, повідомляючи про це негайно ректора. Крім згаданих можуть ще притягнути членів до дисциплінарної відповідальности. Виділи академічних товариств повинні предложити сенатові до 31. січня 1938. р. статути, узгіднені з новим розпорядком міністра освіти, щоб їх затвердив.

Розпорядок міністра обовязує вже від 17. листопада ц. р.

Охорона домових водопроводів

ПЕРЕД ЗИМОЮ.

Водопроводове заведення м. Львова пригадує конечність безпроволочно обезпечити домові водопроводи перед замерзанням. Обовязок цей мають управителі реальностей приватних і публичних, державних, військових та громадських.

Особливо треба забезпечити перед впливом морозів руротяги, водомірники і водопроводові крани в пивницях. Пивничні вікна треба позачиняти й ущільнити, а неошклені замурувати або відповідно заткати. Двері, що ведуть у пивницю, де міститься головне получення водопроводове, а також двері до пивничних коридорів треба щільно зачиняти, щоб не було продуву зимного повітра. Убікації, через які проходять водопроводові рури, мусять бути огріті, чи пак руротяги відповідно забезпечені.

Замикати водопроводові інсталяції і лишати мешканців без води, нібито з огляду на небезпеку замерзнення водопроводу — заборонено. Всякі ушкодження водомірників внаслідок замерзнення або підгрівання замерзлих водопроводів будуть усунені виключно на кошт власника дому. На випадок цілковитого знищення водомірника наслідком морозу власник реальности буде обовязаний звернути Водопроводовому Заведенню м. Львова його вартість і також покрити кошти уставлення нового водомірника. Водомірникові скрині треба виповнити тринням або деревною вовною. Де водомірники уміщені не в пивницях а в окремих водомірникових шибах, протидіає замерзанню водомірників уложення мішків між дві покриви, виповнених соломою, тринням або деревною вовною. Не вільно уживати худобячого навозу як матеріялу, що забезпечує водопроводові уладження перед замерзанням. Дозорці домів мають обовязок очищувати від снігу і леду вуличні накриваки на відгалуженнях водопроводових та вуличних гидрантів.

Рівночасно повідомляємо, що в зимі з причини морозу Водопроводове Заведення не виконуватиме в нових домах сполук.

Подяка.

Прибиті горем по втраті нашої Найдорощої Мами бл. п. Марії ДОМБЧЕВСЬКОЇ, висловлюємо нашу глибоку подяку всім, що причинилися до звеличання похоронів та старалися доказами свого співчуття нас потішити.

Дякуємо щиро Всеч. о. каноні́кові Степанові Кміцікевичові пароховi Гуссакова за те, що відвідував Покійну в часі недуги, за уділення останньої помочі, за щирі слова потіхи та за провід у похоронах в Гуссакові.

Зокрема висловлюємо щиру подяку Всеч. о. канонікові рим. кат. обр. Марцельові Зморі з Гуссакова, Всеч. оо. І. Яремкові з Хідновнч В., Хомякові з Мисля-тич, П. Перчинському з Райтаревич, А. Козакові з Боднович.

Щиро дякуємо п. Марії Галуновій, родині Василя Козака і Василя Голейка, що з повною посвятою піклувалися нашою Найдорожчою Мамою в часі її короткої а важкої недуги, як теж не жаліли трудів для звеличання похоронів.

Всіми щире Спасибіг усім тим, що висловили нам своє співчуття і взяли участь в похоронах.

Гуссаків, листопад 1937 р. **Діти і Внучка.**

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МУЗ. Т-ВА ІМ. М. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ.

У прибраній портретом М. Лисенка салі відбулися 14. ц. м. при численній участи членів черговi загальні збори. Голова Т-ва, радник Й. Дригомалик, відкрив збори, присвячуючи теплу згадку з нагоди 25-ліття смерти найбільшого нашого композитора, та згадку про померлих членів: д-ра Стефана Федака, о. Івана Туркевича і Йосифа Доманика, яких память ушанували члени, встаючи з місць. Відтак звернувся голова до приявного на салі д-ра Михайла Волошина, як одного з учасників похоронів М. Лисенка (були ще: бл. п. Володимир Шухевич, бл. п. Остап Нижанківський, д-р Філярет Колесса, д-р Михайло Волошин і д-р Станислав Людкевич) з проханням поділитися з членами Т-ва своїми враженнями зперед 25 років.

Д-р М. Волошин у своїй гарній промові поділився своїми спостереженнями, поділивши їх на три частини. У першій частині згадав часи з року 1897, коли то Львів з пієтизмом опрацьовував твори покійного М. Лисенка. У другій частині змалював р. 1903 де захоплений Львів величав у салі Театру свого мистця величавим концертом. Третій етап — це р. 1912, похорони М. Лисенка в Києві — і той небувалий здвиг народу, якого до того часу Київ не бачив. Промови цієї вислухали приявні з правдивим зацікавленням, дякуючи промовцеві щирими оплесками.

З черги прийшли звіти уступаючого Виділу (секретаря, скарбника, директора, інспектора і Контрольної Комісії). По признанні абсолюторії вибрано на дальший рік новий Виділ у тому самому складі, як досі.

З внесків членів згадати треба про згідне становище усіх приявних щодо морального обовязку нашого громадянства посилати свої діти тільки до своїх музичних шкіл та пятнувати публично усіх інших.

З листів до Редакції.

До Хвальної Редакції „Діла“
у Львові.

Отсим прошу Хвальну Редакцію не відмовити мені поміщення у Вашому цінному часописі оцієї заяви:

Отсим подаю прилюдно до відома, що осуджую свій вчинок, що його допустився через побиття п. ред. Б. Кравцева в дні 3. XI. ц. р. і стверджую, що цього роду поступок є нижче гідности українця.

Рівночасно подаю до відома, що з днем 17. XI. ц. р. я добровільно перестав бути членом Ф. Н. Є.

З поважанням
Осип Осадца.

Відозви й комунікати.

ЗАКЛИК ЕТНОГРАФІЧНОГО МУЗЕЮ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ В МУКАЧЕВІ.

Етнографічне Товариство Підкарпатської Руси в Мукачеві, яке зачало свою діяльність у 1934. р., спромоглося вже на відкриття етнографічного музею, який покищо займає три кімнати ріжних експонатів, головно народніх вишивок, одягів, писанок, деревляних посудин, предмети сільсько-господ. техніки тощо. Крім того Т-во має вже велику збірку духової культури, яка чекає на своє видання.

Товариство веде свою працю успішно дальше. При нім істнує етнографічний семинар у числі до 60 членів, які щотижня сходяться для вишколення у збиранні матеріяльної та духової культури Підкарпатської Руси.

Та при цій праці відчуваємо велику потребу етнографічної літератури, якої Т-во не має. З огляду на те, що Етнографічне Т-во вдержується власними силами, а членського навіть не вистає на вдержання музею, Рада Т-ва звертається до всіх авторів, видавців і громадянства з просьбою дарувати їй етнографічну літературу. Зокрема є потреба Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, праці В. Шухевича „Гуцульщина“ й ін.

Книги просимо ласкаво посилати на адресу: Етнографічний Музей Підкарпатської Руси в Мукачеві, Підкарпатська Русь, Ч. С. Р.

Всім жертводавцям наперед щира подяка.

За Етнографічний Музей:

Проф. А. Балаж, в. р. голова музею. Учит. Федір Сас, в. р. секретар.

БРАЗИЛІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОГО ПОСЛА З ВАЛЕНСІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 18. 11. ПАТ. Міністр закордонних справ заявив, що тепер не буде більших змін між дипльоматичними представниками Бразилії. Покищо уряд відкликав двох послів, бо перейшли межу віку. Одним із них є амбасадор при червонім уряді у Валенсії.

Дальший зріст вкладів у ККО.

Статистика руху ощадностевих вкладів у **КОМУНАЛЬНИХ КАСАХ ОЩАДНОСТИ**, на терені Галичини виказує, що в жовтні зголосилися до цих Кас 6308 нових вкладчиків, збільшивши кількість ощадностевих книжечок в обороті до суми зол. 538.434.—.

Також стан вкладів в цих Касах зріс у місяці жовтні на **зол. 151.443.—.**

Новинки.

— **Українське Академічне Т-во „Січ“ у Відні** подає отсим до загального відома, що з нагоди ювилею в 70-ліття оснування товариства відбудеться в церкві св. Варвари у Відні 28. XI. ц. р. поминальне богослуження за померших членів, на яке Виділ запрошує бувших членів товариства „Січ“ та його симпатиків. Того самого дня в год. 15. пополудні відбудуться звичайні загальні збори Т-ва у власній домівці, Відень І., Sankrasse 1/54. — **Виділ Українського Акад. Т-ва „Січ“ у Відні.**

100-ліття „Русалки Дністрової“ святкують Бруховичі біля Львова в неділю 21. ц. м. торжественною Службою Божою і благословенням відновленсі внутрі церкви о. крил. Ю. Дзеровичем зі Львова та академією у власній домівці читальні „Просвіти“ ім. М. Шашкевича. Початок Служби Божої в год. 10, академії — в год. 1. На це свято запрошує комітет українських громадян з цілої околиці.

Ректор про розміщення студентів.

Виклади у львівському університеті починаються від 20. ц. м

В четвер 18. ц. м. ректор львівського університету проф. Ст. Кульчинський оголосив вполудне такий розпорядок: Розглянувши вислідн анкети, розписаної 5. ц. м., оголошую: **Не буду визначувати місць у викладових салях, бо більшість академічної молоді цього не бажає собі. Тому розпоряджую: загал молоді буде займати довільні місця у викладових салях.** Зате беручи під увагу напрямні затвердженої ідеольогічно - виховної організації „Млодзеж Вшехпольска“, що находять широкий відгомін у збірноті студентів, взиваю **членів „Млодзежи Вшехпольск“-ої, щоби сідали між товаришами у правім крилі салі; студентів жидів, щоби сідали в лівому крилі салі.** Не можу взяти під увагу домагання у справі повного ліберального залишення справи місць у викладових салях, бо це не відповідає реальному укладові відносин і домагань академічної збірноти університету Яна Казимира. **Відкриваю виклади і вправи в суботу 20. ц. м.** переконаний, що згаданий розпорядок загарантує спокійний хід студій цього року, бо бере під увагу волю більшости й одночасно йде назустріч ідеольоґічним змаганням значного відлому академічної молоді. Лівою стороною салі слід уважати ліву сторону, коли дивитися від авдиторії до катедри. Виконання згаданого розпорядку поручаю виробленню і тактові цілої академічної молоді. **Цей розпорядок уважаю останньою спробою вдержання спокою і нормального ходу студій в університеті. Якщо ці заходи не осягнуть своєї цілі, не відступлю перед зложенням внеску про замкнення університету міністрові освіти по думці ст. 42. закону про академічні школи.**

Відгомін страйку людовців.

Перед судом у Підгайцях відбулася розправа проти Яна Каспара з Ленчівки, Якова Мрочка з Польської Волі та Я. Каскова з Маловід за т. зв. селянський страйк. Суд засудив Я. Каспара на 6 тижнів безоглядного арешту, Я. Мрочка на 3 тижні арешту, Я. Каскова на 2 і пів місяців безоглядного арешту. Каспар і Касків зголосили апеляцію. Одночасно представник прокуратури зголосив апеляцію з приводу низького виміру кари щодо них.

Городський суд у Бучачі засудив Данила Адамчука зі Звенигороду на 8 місяців вязниці за селянський страйк.

—o—

— **Пром.Банк** повідомляємо всіх заінтересованих, що з причини поширення і реконструкції льокалю, урядування відбувається аж до відкликання, **в-д год. 8—13. А ввечір, як звичайно (19—20.30).**

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик **„ЗМАГ“?** Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння напевне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол Адреса адмін.: Львів, Ринок 10., ІІ. п. Тел. 229 41. **Жадайте показових чисел!**

— **Революційна стихія** — ось назва свіжовийшлих споминів Юрка Тютюнника про велику добу. Ціна IV. ч. Квартальника Вістника 1.50 зол. Замовляти: Вістник, Львів, Чарнецького 26. III. чек. конто ПКО 500371.

— **Виклад у Рогатині.** Заходами Т-ва ім. П. Могили і рогатинської філії Учительської Громади в суботу 20. ц. м. в салі Українбанку, год. 18., виклад Тадея Скотинського п. з. „З української геральдики“.

— **Душпастирство для українських ремісників і робітників.** Митрополичий Ординаріят установив душпастирем українських ремісників і робітників у Львові о. Всеволода Дурбака. В неділю 21. листопада ц. р. в 8. год. рано відправить він у церкві Преображення Госп. при вул. Краківській першу Службу Божу для ремісників і робітників та виголосить для них проповідь. Українські ремісничі та робітничі товариства являться зорганізовано з прапорами на цьому інавгураційному богослуженні.

— **Кара за „Боже цось Польскен“.** Староство в Городку покарало о. Миколу Мулярчука з Верешиці гривною 100 зол. за те, що він 22. VI. ц. р., на закінчення шкільного року, після Служби Божої вийшов до захристії, коли шкільна дітвора під проводом свого учителя співала пісню „Боже цось Польскен“, що мало бути „остентаційнем злекцеваженем паньства польскего“. Тимчасом цю пісню співали без повідомлення й дозволу пароха і в хвилині, коли священник уже йшов до захристії. Внесено відклик до вищої інстанції.

— **Зима.** Загостила знечев'я після теплої та погідної осени, всупереч усяким урядовим і прив. прогнозам, що віщували пізну зиму. Прийшла самопевно і не думає вступитись, з постійним снігом і морозами, що доходять ночами до кількох ступнів нижче зера. Але чекають нас мабуть більші несподіванки, бо температура в цілій Европі має дальшу знижкому тенденцію при північно-східних вітрах. Що ті вітри можуть нам принести, вказує вістка, сигналізована з Москви, що на Сибірі потисли сильні морози, доходячи (біля Іркутська) до 40 ст. нижче зера. Одночасно впали там великі снігі, 2 метри заввишки. Отже будьмо приготовані на гостру зиму.

— **В нинішнім тягненні** Державної Клясової Льотерії впали такі виграші: 10.000 зол. на чч. 43433, 173657; 5.000 зол. на чч.: 34554, 70338, 102126, 131748; 2.000 зол. на ч. 171505; 1.000 зол. на чч.: 26187, 36709, 141693, 192751; 500 зол. на чч.: 127044, 157239, 185113; 400 зол. на чч.: 6612, 16348, 44813, 54211, 84346, 156072, 122852; 250 зол. на чч.: 15070, 49192, 54529, 5795, 59846, 63819, 70856, 88501, 101215, 109111, 114155, 118570, 128431, 131061, 137547, 139510, 154580, 156370.

— **Нецензурний автор.** Краківська цензура сконфіскувала нову повість Еміля Зегадловича п. з. „Мотори“ за зміст, що нарушує публичну обичайність. Як відомо, той сам автор попав уже раз у конфлікт з цензурою, видавши повість п. з. „Змори“.

— **Присуд на демонстрантів.** В Дрогобичі закінчився судовий процес проти 24. учасників робітничої демонстрації перед бюром „Фундушу Праци“ в Бориславі 19. квітня ц. р. Підсудного Б. Мароша і Розалію Вітко засудили на 1 рік вязниці, Івана Семйоника на 10 місяців, Катерину Пруську на 8 місяців, Івана Матчишина на 7 місяців, Дзядоша, С. Лисика, А. Банкевича на 6 місяців арешту.

— **Не вільно бити дітей у школі** по руках. Окружний суд у Пинську засудив на пів року вязниці з припиненням Маріяна Лісовського, управителя школи в селі Хотомель, за те, що бив дітей по руках. На розправі Лісовський оправдувався, що родичі самі просили його вживати фізичної кари, замісць придержувати дітей в школі після науки.

— **Фальшівники монет перед судом.** Перед львівським судом присяжних розпочалася розправа В. Фріца, М. Чорнія, Олени та Івана Литвинів, І. Дубиняка та Івана Мановського за фальшуваня і поширювання монет. Поліція звернула увагу, що малоземельний господар з Оріхівцях пов. Судова Вишня, Микола Чорній, почав будувати хату. На запит, звідки взяв гроші, відповів, що дістав від свого сина Михайла. Тоді поліція арештувала Михайла Чорнія на ярмарку в Судовій Вишні і знайшла в його рукаві 11 штук фальшивих 10-золотівок і 9 штук фальшивих 5-золотівок. При доходженях він зізнав спершу, що гроші походять із крадежі, однак згодом видав цілу спілку фальшівників монет

— **Безправний адвокат.** Окружний суд у Станиславові розглядав справу колишнього адвоката Макса Сокаля, що колись вів адвокатську канцелярію в Калуші, але за ріжні зловживання був засуджений на кару вязниці і втратив право виконувати адвокатуру. Всеж таки він взяв недавно від одної селянки 45 зол. на ведення судового процесу. За ошуканство засудили його на 6 місяців вязниці.

— **Як урядують коморники.** Наслідком переведеної урядової люстрації в канцелярії коморника Казимира Козачека в Самборі припинено його в дальшім урядуванні а на його місце встановлено Казимира Косовського, судового урядовця.

— Виленський окружний суд засудив коморника

З листів до Редакції.

До Хвальної Редакції „Діла"
у Львові.

Отсим прохаю Хвальну Редакцію не відмовити мені поміщення у Вашому цінному часописі оціеї заяви:

Отсим подаю прилюдно до відома, що осуджую свій вчинок, що його допустився через лобиття п. ред. Б. Кравцева в дні 3. XI. ц. р. і стверджую, що цього роду поступок є нижче гідности українця.

Рівночасно подаю до відома, що з днем 17. XI. ц. р. я добровільно перестав бути членом Ф. Н. Є

З поважанням
Осип Осадца.

Відозви й комунікати.

ЗАКЛИК ЕТНОГРАФІЧНОГО МУЗЕЮ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ В МУКАЧЕВІ.

Етнографічне Товариство Підкарпатської Руси в Мукачеві, яке зачало свою діяльність у 1934. р., спромоглося вже на відкриття етнографічного музею, який покищо займає три кімнати ріжних експонатів, головно народніх вишивок, одягів, писанок, деревляних посудин, предмети сільсько-господ. техніки тощо. Крім того Т-во має вже велику збірку духової культури, яка чекає на своє видання.

Товариство веде свою працю успішно дальше. При нім істнує етнографічний семинар у числі до 60 членів, які щотижня сходяться для вишколення у збиранні матеріяльної та духової культури Підкарпатської Руси.

Та при цій праці відчуваємо велику потребу етнографічної літератури, якої Т-во не має. З огляду на те, що Етнографічне Т-во вдержується власними силами, а членського навіть не вистає на вдержання музею, Рада Т-ва звертається до всіх авторів, видавців і громадянства з просьбою дарувати їй етнографічну літературу. Зокрема є потреба Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, праці В. Шухевича „Гуцульщина" й ін.

Книги просимо ласкаво посилати на адресу: Етнографічний Музей Підкарпатської Руси в Мукачеві, Підкарпатська Русь, Ч. С. Р.

Всім жертводавцям наперед щира подяка.

За Етнографічний Музей:

Проф. А. Балаж, в. р. голова музею. Учит. Федір Сас, в. р. секретар.

БРАЗИЛІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОГО ПОСЛА З ВАЛЕНСІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 18. 11. ПАТ. Міністр закордонних справ заявив, що тепер не буде більших змін між дипльоматичними представниками Бразилії. Покищо уряд відкликав двох послів, бо перейшли межу віку. Одним із них є амбасадор при червонім уряді у Валенсії.

Дальший зріст вкладів у ККО.

Статистика руху ощадностевих вкладів у **КОМУНАЛЬНИХ КАСАХ ОЩАДНОСТИ,** на тєрені Галичини виказує, що в жовтні зголосилося до цих Кас 6608 нових вкладчиків, збільшивши кількість ощадностевих книжечок в обороті до суми зол. 538.434.—.

Також стан вкладів в цих Касах зріс у місяці жовтні на **зол. 151.443.—.**

НОВИНКИ.

— **Українське Академічне Т-во „Січ" у Відні** подає отсим до загального відома, що з нагоди ювилею в 70-ліття оснування товариства відбудеться в церкві св. Варвари у Відні 28. XI. ц. р. поминальне богослуження за померших членів, на яке Виділ запрошує бувших членів товариства „Січ" та його симпатиків. Того самого дня в год. 15. пополудні відбудуться звичайні загальні збори Т-ва у власній домівці, Відень I., Банкгассе 1/54. — **Виділ Українського Акад. Т-ва „Січ" у Відні.**

100-ліття „Русалки Дністрової" святкують Брюховичі біля Львова в неділю 21. ц. м. торжественною Службою Божою і благословенням відновлення внутрі церкви о. крил. Ю. Дзеровичем зі Львова та академією у власній домівці читальні „Просвіти" ім. М. Шашкевича. Початок Служби Божої в год. 10, академії — в год. 1. На це свято запрошує комітет українських громадян з цілої околиці.

Ректор про розміщення студентів.

Виклади у львівському університеті починаються від 20. ц. м.

В четвер 18. ц. м. ректор львівського університету проф. Ст. Кульчинський оголосив вполудне такий розпорядок: Розглянувши вислідн анкети, розписаної 5. ц. м., оголошую: **Не буду визначувати місць у викладових салях, бо більшість академічної молоді цього не бажає собі. Тому розпоряджую: загал молоді буде займати довільні місця у викладових салях.** Зате беручи під увагу напрямні затвердженої ідеольоґічно - виховної орґанізації „Млодзеж Вшехпольска", що находять широкий відгомін у збірноті студентів, **взиваю членів „Млодзежи Вшехпольск"-ої, щоби сідали між товаришами у правім крилі салі; студентів жидів, щоби сідали в лівому крилі салі.** Не можу взяти під увагу домагання у справі повного ліберального залишення справи місць у викладових салях, бо це не відповідає реальному укладові відносин і домагань академічної збірноти університету Яна Казимира. **Відкриваю виклади і вправи в суботу 20. ц. м.** переконаний, що згаданий розпорядок заґарантує спокійний хід студій цього року, бо бере під увагу волю більшости й одночасно йде назустріч ідеольоґічним змаганням значного відлому академічної молоді. Лівою стороною салі слід уважати ліву сторону, коли дивитися від авдиторії до катедри. Виконання згаданого розпорядку поручаю виробленню і тактові цілої академічної молоді. **Цей розпорядок уважаю останньою спробою вдержання спокою і нормального ходу студій в університеті. Якщо ці заходи не осягнуть своєї цілі, не відступлю перед зложенням внеску про замкнення університету міністрові освіти по думці ст. 42. закону про академічні школи.**

Відгомін страйку людовців.

Перед судом у Підгайцях відбулася розправа проти Яна Каспара з Ленчівки, Якова Мрочка з Польської Волі та Я. Каскова з Маловід за т. зв. селянський страйк. Суд засудив Я. Каспара на 6 тижнів безоглядного арешту, Я. Мрочка на 3 тижні арешту, Я. Каскова на 2 і пів місяців безоглядного арешту. Каспар і Касків зголосили апеляцію. Одночасно представник прокуратури зголосив апеляцію з приводу низького виміру кари щодо них.

Городський суд у Бучачі засудив Данила Адамчука зі Звенигороду на 8 місяців вязниці за селянський страйк.

—o—

— **Пром.-Банк** повідомляємо всіх заінтересованих, що з причини поширення і реконструкції льокалю, урядування відбувається аж до відкликання, **від год. 8—13. А ввечір, як звичайно (19—20.30).**

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик **„ЗМАГ"?** Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння напевне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол Адреса адмін.: Львів, Ринок 10., II. п. Тел. 229-41. **Жадайте показових чисел!**

— **Революційна стихія** — ось назва свіжовийшлих споминів Юрка Тютюника про велику добу. Ціна IV. ч. Квартальника Вістника 1.50 зол. Замовляти: Вістник, Львів, Чарнецького 26. III. чек. конто ПКО 500371.

— **Виклад у Рогатині.** Заходами Т-ва ім. П. Могили і рогатинської філії Учительської Громади в суботу 20. ц. м. в салі Українбанку, год. 18., виклад Тадея Скотинського п. з. „З української геральдики".

— **Душпастирство для українських ремісників і робітників.** Митрополичий Ординаріят установив душпастирем українських ремісників і робітників у Львові о. Всеволода Дурбака. В неділю 21. листопада ц. р. в 8. год. рано відправить він у церкві Преображення Госп. при вул. Краківській першу Службу Божу для ремісників і робітників та виголосить для них проповідь. Українські ремісничі та робітничі товариства являться зорганізовано з прапорами на цьому інавґураційному богослуженні.

— **Кара за „Боже цось Польскен".** Староство в Городку покарало о. Миколу Мулярчука з Верещиці гривною 100 зол. за те, що він 22. VI. ц. р., на закінчення шкільного року, після Служби Божої вийшов до захристії, коли шкільна дітвора під проводом свого учителя співала пісню „Боже цось Польскен", що мало бути „остентацийнем злекцеваженем паньства польскего". Тимчасом цю пісню співали без повідомлення й дозволу пароха і в хвилині, коли священник уже йшов до захристії. Внесено відклик до вищої інстанції.

— **Зима.** Загостила знечев'я після теплої та погідної осени, всупереч усяким урядовим і прив. прогнозам, що віщували пізну зиму. Прийшла самопевно і не думає вступитись, з постійним снігом і морозами, що доходять ночами до кількох ступнів нижче зера. Але чекають нас мабуть більші несподіванки, бо температура в цілій Европі має дальшу знижкому тенденцію при північно-східних вітрах. Що ті вітри можуть нам принести, вказує вістка, сигналізована з Москви, що на Сибірі потисли сильні морози, доходячи (біля Іркутська) до 40 ст. нижче зера. Одночасно впали там великі сніги, 2 метри заввишки. Отже будьмо приготовані на гостру зиму.

— **В нинішнім тягненні** Державної Клясової Льотерії впали такі виграші: 10.000 зол. на чч. 43433, 173657; 5.000 зол. на чч.: 34554, 70338, 102126, 131748; 2.000 зол. на ч. 171505; 1.000 зол. на чч.: 26187, 36709, 141693, 192751; 500 зол. на чч.: 127044, 157239, 185113; 400 зол. на чч.: 6612, 16348, 44813, 54211, 84346, 156072, 122852; 250 зол. на чч.: 15070, 49192, 54529, 5795, 59846, 63819, 70856, 88501, 101215, 109111, 114155, 118570, 128431, 131061, 137547, 139510, 154580, 156370.

— **Нецензурний автор.** Краківська цензура сконфіскувала нову повість Еміля Зегадловича п. з. „Мотори" за зміст, що нарушує публичну обичайність. Як відомо, той сам автор попав уже раз у конфлікт з цензурою, видавши повість п. з. „Змори".

— **Присуд на демонстрантів.** В Дрогобичі закінчився судовий процес проти 24. учасників робітничої демонстрації перед бюром „Фундушу Праци" в Бориславі 19. квітня ц. р. Підсудного Б. Мароша і Розалію Вітко засудили на 1 рік вязниці, Івана Семйоника на 10 місяців, Катерину Пруську на 8 місяців, Івана Матчишина на 7 місяців, Дзядоша, С. Лисика, А. Банкевича на 6 місяців арешту.

— **Не вільно бити дітей у школі по руках.** Окружний суд у Пинську засудив на пів року вязниці з припиненням Маріяна Лісовського, управителя школи в селі Хотомель, за те, що бив дітей по руках. На розправі Лісовський оправдувався, що родичі самі просили його вживати фізичної кари, замісць придержувати дітей в школі після науки.

— **Фальшівники монет перед судом.** Перед львівським судом присяжних розпочалася розправа В. Фріца, М. Чорнія, Олени та Івана Литвинів, І. Дубиняка та Івана Мановського за фальшуваня і поширювання монет. Поліція звернула увагу, що малоземельний господар в Оріхівцях пов. Судова Вишня, Микола Чорній, почав будувати хату. На запит, звідки взяв гроші, відповів, що дістав від свого сина Михайла. Тоді поліція арештувала Михайла Чорнія на ярмарку в Судовій Вишні і знайшла в його рукаві 11 штук фальшивих 10-золотівок і 9 штук фальшивих 5-золотівок. При доходженях він зізнав спершу, що гроші походять із крадежі, однак згодом видав цілу спілку фальшівників монет

— **Безправний адвокат.** Окружний суд у Станиславові розглядав справу колишнього адвоката Макса Сокаля, що колись вів адвокатську канцелярію в Калуші, але за ріжні зловживання був засуджений на кару вязниці і втратив право виконувати адвокатуру. Всеж таки він взяв недавно від одної селянки 45 зол. на ведення судового процесу. За ошуканство засудили його на 6 місяців вязниці.

— **Як урядують коморники.** Наслідком переведеної урядової люстрації в канцелярії коморника Казимира Козачека в Самборі припинено його в дальшім урядуванні а на його місце встановлено Казимира Косовського, судового урядовця.

— Виленський окружний суд засудив коморника

городського суду Вл. Матухняка на три роки вязниці за спроневірення 4 тисяч зол. та передержування засеквестрованих сум на шкоду клієнтів.

— Втеча вязнів з Вронок. З вязниці у Вронках утік 32-літній Казимир Брянський, засуджений на 7 років вязниці за фальшування грошей і 37літній Ян Кучинський, засуджений на 10 років вязниці за грабункові напади. Вязні втікли з хірургічного відділу, де перебували в останніх днях. Вони вкрали драбину, по якій вилізли на високий мур, з якого втікли без перешкоди до поблизького ліса. Погоня вязничної сторожі не дала ніяких успіхів.

— Невдала втеча вязнів. Із дрогобицької вязниці пробували втекти два вязні Мик. Горовіц і Андрій Лошнів, що відсиджували кару 5-літньої вязниці. Вони вибили в стелі діру і добулися на вязничний стрих, звідти пробували дістатися на волю. Вязнична сторожа влаштувала облаву й зловила їх у вязничному млині. Потягнені до судової відповідальности оба дістали по 10 місяців додаткової вязниці.

— Краєва хроніка. У шпиталі в Тернополі помер робітник цукроварні „Поділля" в Березовиці, що впавши через необережність до кітла, тяжко попарився. — У Видрі пов. Броди в часі бійки за дівчину тяжко поранили Тимка Щудлюка, який помер у брідському шпиталю. Душогуб Микола Слівінський утік і укривається. — В Густинку пов. Борщів у хаті господаря Дмитра Петрваша вибухла в ночі пожежа, що заскочила цілу родину підчас сну. Всі мешканці дому зачадилися. Господаря та його жінку вдалося відратувати, зате двоє дітей у віці 2 і 9 літ умерло від чаду. — Голосний бандит Гловяк, що бушував довший час у Золочівщині, втік по дорозі, коли його разом з іншим вязнем вели на судову розправу в Зборові. — В Острові пов. Львів присипала на смерть земля 39-літнього Йосифа Бернета, що добував глину в полі.

— Дочка маршала Пілсудського хоче сидіти з жидами. Як подає варшавська преса, дочка маршала Пілсудського, Ванда, студентка університету у Варшаві, заявила, що коли ректор примусить жидів студентів сидіти в окремих лавках, то вона сяде до тих лавок, в яких сидітимуть жиди, бо призначувати жидам окремі лавки це несправедливість.

— Вимантив 150 тисяч на фальшиві векслі. На „чорній біржі" в Лодзі велике враження викликала афера якогось ошуканця, що подав себе за Ілію Розенштайна, купця з Варшави. Він зескомтував на „чорній біржі" та в кількох малих банках векслі і чеки на суму 150 тисяч зол. Показалося, що всі векслі сфальшовані, а чеки без покриття. Коли заінтересовані звернулися телефонічно до Варшави, виявилося, що Розенштайн під поданою адресою не має склепу і взагалі не знаний у Варшаві. Поліція розписала за ошуканцем стежні листи.

— Подорож прокаженої. З Варшави мають перевезти до Естонії пацієнтку жидівського шпиталю, 56-літню Файгу Шнейбус, що недужає на проказу. Хору мають доставити на клініку для прокажених під Дорпатом в Естонії, зберігаючи при цьому велику обережність. Міське санітарне заведення призначило для неї спеціяльний самохід з двома шоферами. По дорозі не вільно обслузі задержуватися в ніякій місцевости. Харчі і бензину будуть доставляти самоходові санітарні станиці в поодиноких місцях на трасі, якою їхатиме прокажена. Про переїзд хорої повідомлено граничні пункти, а самохід звільнено від митної ревізії.

— Самогубство спортовця. У Варшаві відобрав собі життя Маріян Ґавел зі Львова, відомий автомобіліст і спортовий промисловець. Причиною самогубства були фінансові невдачі.

— Нові кардинали. Як повідомляє агенція Стефані, 13. грудня відбудеться тайний консистор, на якому папа іменує нових кардиналів. Між іншими мають ними стати: венецький патріярх Піяцца, папський нунцій в Белграді Перегрінеті, вестмінстерський архиєпископ Гінслей, ліонський архиєпископ Жерліє і секретар конгрегації надзвичайних церковних справ Пеццардо.

— Кулею зробив собі сатисфакцію. Посесор маєтку Мартушкі, пов. Свенціяни, Кароль Хойніцький застрілив управителя фахової школи у Вильні Леона Карвацького. Була це реакція на чинну зневагу.

— Монументальна статуя Христа. У проливі Берінга між Аляскою та Сибіром відкрили на острові „Кінгс Ісланд", замешканому ескімосами, монументальний памятник Христа. Величезна статуя з бронзу простягає руку в совітський бік, неначеб хотіла притягнути до себе нових противників християнства.

— Хоронись перед простудою. Теперішня пора є найнебезпечніша для людського організму. Людина, що працює професійно, виставлена на довше ділання зимної аври (сніг, дощ і зимний вітер) з приємністю їсть при кожній їжі таріль гарячої зупи, яка розігріє її і запобігне небезпечним захворінням, які повстають з перемерзнення і простуди. Нова зупа „Краківська" доповнює багатий вибір 22 ґатунків зуп КНОРР. Є це зупа на росолі з додатками рижу, помідорів, делікатної городовини, а що дуже смачна, хто раз її випробує буде споживати все. Зупи Кнорр є таки завжди найліпші.

Останні вісти.

МАСОВІ РЕВІЗІЇ ЗА ЗБРОЄЮ ТА АРЕШТУВАННЯ.

„Парі Суар" подає ревеляційні вістки про ревізії й арештування в Парижі та Дієп. Арештовані були мабуть у порозумінні з тайною організацією т. зв. „Білі Каптурі". Щоденник пише, що поліція впала на слід трьох підземних кімнат, опанцирених бетоном, де були тайні, замасковані переходи, що після натиснення ґузика автоматично отвиралися. Переходи вели до пивниць, де мали бути склади зброї та муніції. Минулої середи рано приїхала поліція трьома вантажними автами, щоб забрати 500 револьверів, кількадесять крісів, понад 100.000 набоїв і 6 скринь з ручними гранатами. Крім цього в одній із цих кімнат найшла мабуть поліція пакет, що мав 15 кг. дуже сильного вибухового матеріялу — хедіту, що ним можна було висадити в повітря цілу дільницю Парижа. „Парі Суар" пише, що пакет був в одному з бетонових сейфів коло кальорифера.

ПАРИЖ, 18. 11. ПАТ. Поліція вела нині рано далі ревізії у звязку з викриттям складу зброї і між іншим перевела ревізію в одного з антикварів у дільниці Одеону. Висліди ревізії були несподівані. Виявилося, що у крамниці антикваря крім старинних річей була велика кількість муніції і зовсім модерної зброї.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЙОШІВАРА".

Французька фільма з парою японських артистів: славним Сессюе Гаякава і Мічіко Танака. Третю головну ролю грає Вільм. Дія відбувається у 1860-их роках минулого століття, коли до столиці Японії рідко приїжджали европейці на довший побут. Є це історія молодої гарної японки, що залишившися сиротою мусить стати ґейшою. Вона не може погодитися зі своєю професією і коли стає віч-на-віч із чужинцем, російським моряком - старшиною воліє покінчити самогубством, ніж погодитися на прийнятий звичай в чайні, де перейшла підготовчу школу ґейші. Її спасає другий старшина, що закохується в ній. Найцікавіша постать — куліса, що є водночас дуже талановитим малярем; він закоханий у бідній Кагані і хотів би її визволити. Російський старшина, що заопікувався нещасливою дівчиною, має довірену шпигунську місію. Вірна йому японка виконує всі його доручення і стає перед військовим судом як шпигунка. Цікаві сцени японського побуту, гарна гра японських артистів, але ввесь сценарій занадто нагадує примітивні кримінальні фільми. Він зроблений на підставі автора бульварних романів славного Декобри.

КІНО „АПОЛЬО": „ЕЛЕҐАНТНИЙ СВІТ".

Фільма, яка заслуговує на увагу передовсім природними кольорами, в яких вона виставлена. Щоправда нема там краєвидів, що особливо чарівно виглядають, коли колірові, зате є безліч жіночих строїв, багатих і вибагливих. Акція проходить у „домі моди" Керсона і звязана з наміреним вінчанням міліонера Морґана з панною фан Клеттерінґ. Роскішні сукні і футра на показі моделів на роки 1938. і 1939. — це найбільша атракція для жінок. Між моделями чимало красунь. Зате вплетені в акцію любовні конфлікти не емоціонують глядача. Власник „дому моди" погоджується, досить швидко з тим, що його жінка кидає його, бажаючи свобідного життя тому, що не сценічні амбіції. Навіть тоді, коли він згадує жінку на дансинґу в товаристві панни Клеттерінґ, що втікла від свого женихa, міліонера Морґана, годину перед вінчанням, — навіть тоді нема слідів глибшого сентименту.

У фільмі чимало ефектів (особливо альбом, якого ілюстрації оживають у світлі і знову мертвіють у тінях), багато легкої музики, співу і танців (гарні дійсно дуже штудерні). Фільма гарна, але не надзвичайна.

н.

Дописи.

СЯНІК.

Загальні Збори кружка „Рідної Школи" в Сяноці відбулися 1. листопада. Понад двацять членів вислухало із зацікавленням подрібного, майже 2-годинного звіту голови д-ра Ванчицького. З нього присутні довідалися, що бібліотека кружка значно побільшилась та, як і минулими роками, обслуговувала мандрівними скриньками Лемківщину. І в цьому році старшина кружка звернула велику увагу на дитячі садки, але, на жаль, з кільканацяти подань, внесених до березівського старства, по довгих домаганнях, їздах на авдієнції і т. д. відкрито лише один садок на цілий березівський повіт (у Руській Яблониці). Заборонив теж отворення садка ряшівський староста. Садки, ведені в Сяніччині та один в Коросненщині, дали прегарні висліди. Лише в Туринську довголітній домен комуніста Макуха (тепер дістав за комунізм 10 років вязниці), який одночасно організував лемків і сам їздив до Спали та дістав за працю над введенням „реґіональної" політики на Лемківщині медалю, що покутує недовіря до нашого проводу і садок прийшлося перед речинцем закрити. Тепер праця кружка наставлена на виховання передшкілля: дати дітворі добрі виховні підвалини — решту згодом доповнить „Просвіта". При кінці зборів розвинулася оживлена дискусія над внеском одного молодого члена, щоб сяніцький кружок усунув зі своєї бібліотеки і підлеглих йому двацяти кружків у чотирьох повітах східної Лемківщини видання львівської „Самоосвіти" та заступив їх іншими, в національнім і релігійнім дусі писаними творами й журналами. По дуже живій виміні думок принято цей внесок більшістю голосів. Проти внеску були два голоси, дехто здержався. Слід підкреслити, що сяніцьке громадянство просто зарагідно злегковажило собі рідношкільні збори. Делеґати сіл питали (і цілком слушно!), чи сяніцька інтеліґенція та громадянство, крім двох адвокатів, лікаря та ще одного-двох, все так цікавиться „Рідною Школою" та її працею на Лемківщині?

Віма.

городського суду Вл. Матухняка на три роки вязниці за спроневірення 4 тисяч зол. та передержування засеквестрованих сум на шкоду клієнтів.

— **Втеча вязнів з Вронок.** З вязниці у Вронках утік 32-літній Казимир Брянський, засуджений на 7 років вязниці за фальшування грошей і 37літній Ян Кучинський, засуджений на 10 років вязниці за грабункові напади. Вязні втікли з хірургічного відділу, де перебували в останніх днях. Вони зладили драбину, по якій вилізли на високий мур, з якого втікли без перешкоди до поблизького ліса. Погоня вязничної сторожі не дала ніяких успіхів.

— **Невдала втеча вязнів.** Із дрогобицької вязниці пробували втекти два вязні Мик. Горовіц і Андрій Лошнів, що відсиджували кару 5-літньої вязниці. Вони вибили в стелі діру і добулися на вязничний стрих, звідти пробували дістатися на волю. Вязнична сторожа влаштувала облаву й зловила їх у вязничному млині. Потягнені до судової відповідальности оба дістали по 10 місяців додаткової вязниці.

— **Краєва хроніка.** У шпиталі в Тернополі помер робітник цукроварні „Поділля" в Березовиці, що впавши через необережність до кітла, тяжко попарився. — У Видрі пов. Броди в часі бійки за дівчину тяжко поранили Тимка Щудлюка, який помер у брідському шпиталю. Душогуб Микола Слівінський утік і укривається. — В Густинку пов. Борщів у хаті господаря Дмитра Петраша вибухла в ночі пожежа, що заскочила цілу родину підчас сну. Всі мешканці дому зачадилися. Господаря та його жінку вдалося відратувати, зате двоє дітей у віці 2 і 9 літ умерло від чаду. — Голосний бандит Гловяк, що бушував довший час у Золочівщині, втік по дорозі, коли його разом з іншим вязнем вели на судову розправу в Зборові. — В Острові пов. Львів присипала на смерть земля 39-літнього Йосифа Бернета, що добував глину в полі.

— **Дочка маршала Пілсудського хоче сидіти з жидами.** Як подає варшавська преса, дочка маршала Пілсудського, Ванда, студентка університету у Варшаві, заявила, що коли ректор примусить жидів студентів сидіти в окремих лавках, то вона сяде до тих лавок, в яких сидітимуть жиди, бо призначувати жидам окремі лавки це несправедливість.

— **Вимантив 150 тисяч на фальшиві векслі.** На „чорній біржі" в Лодзі велике враження викликала афера якогось ошуканця, що подав себе за Іллю Розенштайна, купця з Варшави. Він ескомптував на „чорній біржі" та в кількох малих банках векслі і чеки на суму 150 тисяч зол. Показалося, що всі векслі сфальшовані, а чеки без покриття. Коли заінтересовані звернулися телефонічно до Варшави, виявилося, що Розенштайн під поданою адресою не має склепу і взагалі не знаний у Варшаві. Поліція розписала за ошуканцем стежні листи.

— **Подорож прокаженої.** З Варшави мають перевезти до Естонії пацієнтку жидівського шпиталю, 56-літню Файгу Шнейбус, що недужає на проказу. Хору мають доставити на клініку для прокажених під Дорпатом в Естонії, зберігаючи при цьому велику обережність. Міське санітарне заведення призначило для неї спеціяльний самохід з двома шоферами. По дорозі не вільно обслузі задержуватися в ніякій місцевости. Харчі і бензину будуть доставляти самоходові санітарні станиці в поодиноких містах на трасі, якою їхатиме прокажена. Про переїзд хорої повідомлено граничні пункти, а самохід звільнено від митної ревізії.

— **Самогубство спортовця.** У Варшаві відобрав собі життя Маріян Ґавел зі Львова, відомий автомобіліст і спортовий промисловець. Причиною самогубства були фінансові невдачі.

— **Нові кардинали.** Як повідомляє агенція Стефані, 13. грудня відбудеться тайний консистор, на якому папа іменує нових кардиналів. Між іншими мають ними стати: венецький патріярх Піяцца, папський нунцій в Београді Перегрінетті, вестмінстерський архиепископ Гінслей, ліонський архиепископ Жерліє і секретар конгрегації надзвичайних церковних справ Пеццардо.

— **Кулею зробив собі сатисфакцію.** Посесор маєтку Марґуцішкі, пов. Свенцяни, Кароль Хойніцький застрілив управителя фахової школи у Вильні Леона Карвацького. Була це реакція на чинну зневагу.

— **Монументальна статуя Христа.** У проливі Берінга, між Аляскою та Сибіром відкрили на острові „Кінґс Ісляид", замешканому ескімосами, монументальний памятник Христа. Величезна статуя з бронзу простягає руку в совітський бік, неначеб хотіла притягнути до себе нових противників христіянства.

Останні вісти.

МАСОВІ РЕВІЗІЇ ЗА ЗБРОЄЮ ТА АРЕШТУВАННЯ.

„Парі Суар" подає ревеляційні вістки про ревізії й арештування в Парижі та Дієп. Арештовані були мабуть у порозумінні з тайною організацією т. зв. „Білі Каптурі". Щоденник пише, що поліція впала на слід трьох підземних кімнат, опанцирених бетоном, де були тайні, замасковані переходи, що після натиснення ґузика автоматично отвиралися. Переходи вели до пивниць, де мали бути склади зброї та муніції. Минулої середи рано приїхала поліція трьома вантажними автами, щоб забрати 500 револьверів, кількадесять крісів, понад 100.000 набоїв і 6 скринь з ручними гранатами. Крім цього в одній із цих кімнат найшла мабуть поліція пакет, що мав 15 кг. дуже сильного вибухового матеріялу — хедіту, що ним можна було висадити в повітря цілу дільницю Парижа. „Парі Суар" пише, що пакет був в одному з бетонових сейфів коло кальорифера.

ПАРИЖ, 18. 11. ПАТ. Поліція вела нині рано далі ревізії у звязку з викриттям складу зброї і між іншим перевела ревізію в одного з антикварів у дільниці Одеону. Висліди ревізії були несподівані. Виявилося, що у крамниці антикваря крім старинних річей була велика кількість муніції і зовсім модерної зброї.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЙОШІВАРА".

Французька фільма з парою японських артистів: славним Сессюе Гаякава і Мічіко Танака. Третю головну ролю грає Вільм. Дія відбувається у 1860-их роках минулого століття, коли до столиці Японії рідко приїжджали европейці на довший побут. Є це історія молодої гарної японки, що залишившися сиротою мусить стати ґейшою. Вона не може погодитися зі своєю професією і коли стає віч-на-віч із чужинцем, російським моряком - старшиною воліє покінчити самогубством, ніж погодитися на прийнятий звичай в чайні, де перейшла підготовчу школу ґейші. Її спасає другий старшина, що закохується в ній. Найцікавіша постать — куліса, що є водночас дуже талановитим малярем; він закоханий у бідній Кагані і хотів би її визволити. Російський старшина, що заопікувався нещасливою дівчиною, має довірену шпигунську місію. Вірна йому японка виконує всі його доручення і стає перед військовим судом як шпигунка. Цікаві сцени японського побуту, гарна гра японських артистів, але ввесь сценарій занадто нагадує примітивні кримінальні фільми. Він зроблений на підставі автора бульварних романів славного Декобри.

КІНО „АПОЛЬО": „ЕЛЄҐАНТНИЙ СВІТ".

Фільма, яка заслуговує на увагу передовсім природними кольорами, в яких вона виставлена. Щоправда нема там краєвидів, що особливо чарівно виглядають, коли колірові, зате є безліч жіночих строїв, багатих і вибагливих. Акція проходить у „домі моди" Керсона і звязана з наміреним вінчанням міліонера Моргана з панною фан Клеттерінґ. Роскішні сукні і футра на показі моделів на роки 1938. і 1939. — це найбільша атракція для жінок. Між модельками чимало красунь. Зате вплетені в акцію любовні конфлікти не емоціонують глядача. Власник „дому моди" погоджується, досить швидко з тим, що його жінка кидає його, бажаючи свобідного життя тому, що має сценічні амбіції. Навіть тоді, коли він згадує жінку на дансінґу в товаристві панни Клеттерінґ, що втікла від свого жениха, міліонера Моргана, годину перед вінчанням, — навіть тоді нема слідів глибшого сентименту.

У фільмі чимало ефектів (особливо альбом, якого ілюстрації оживають у світлі і знову мертвіють у тінях), багато легкої музики, співу і танців (деякі танці дійсно дуже штудерні). Фільма гарна, але не надзвичайна.

н.

Дописи.

САНІК.

Загальні Збори кружка „Рідної Школи" в Сяноці відбулися 1. листопада. Понад двацять членів вислухало із зацікавленням подрібного, майже 2-годинного звіту голови д-ра Ванчицького. З нього присутні довідалися, що бібліотека кружка значно побільшилася та як і минулими роками, обслуговувала мандрівними скриньками Лемківщину. І в цьому році старшина кружка звернула велику увагу на дитячі садки, але, на жаль, з кільканацяти подань, внесених до березівського староства, по довгих домаганнях, їздах на авдієнції і т. д. відкрито лише один садок на цілий березівський повіт (у Руській Яблониці). Заборонив теж отворення садка ряшівський староста. Садки, ведені в Сявіччині та один в Коросненщині, дали прегарні висліди. Лише в Туринську довголітній домові комуніста Макуха (тепер дістав за комунізм 10 років вязниці), який одночасно організував лемків і сам їздив до Оралії та дістав за працю над заведенням „реґіональної" політики на Лемківщині медалю, ще покутує недовіря до нашого проводу і садок прийшлося перед речинцем закрити. Тепер праця кружка наставлена на виховання передшкілля: дати дітворі добрі виховні підвалини — решту згодом доповнить „Просвіта". При кінці зборів розвинулася оживлена дискусія над внеском одного молодого члена, щоб сяніцький кружок усунув зі своєї бібліотеки і підлеглих йому дванацяти кружків у чотирьох повітах східної Лемківщини видання львівської „Самоосвіти" та заступив їх іншими, в національнім і релігійнім дусі писаними творами й журналами. По дуже живій виміні думок прийнято цей внесок більшістю голосів. Проти внеску були два голоси, дехто здержався. Слід підкреслити, що сяніцьке громадянство просто вартідно злегковажило собі рідношкільні збори. Делегати сіл питали (і цілком слушно!), чи сяніцька інтелігенція та громадянство, крім двох адвокатів, лікаря та ще одного-двох, все теж цікавиться „Рідною Школою" та її працею на Лемківщині?

Віма.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 30 сот., гаралн по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Свати", прем'єра.

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Свати".

Неділя 21. XI. год. 12. впол. „В святоіванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Свати".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той"

Неділя 21. XI. год. 3,30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Цей і той".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

18. XI. Хмара.
19. XI Маруся Богуславка.
20. XI. Жайворонок.
21. XI. Гимн нужди.
22 XI Ніч під Івана Купала
23 XI. Гейша.

Вистави в Синяві і Лежайську в дилікуємо з причин від нас незалежних. Пошукуємо тенорів.

Український Народній Театр ім. М Садовського.

СИНЯВА:
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (салля графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.

АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Бандрівської-Турської та Л. Кепури.

ВАНДА: „Прокажена", „Ординат Міхоровський".

ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій святиш Брамі".

ЕВРОПА: „Іх єто й вона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все жінчина правда" (Лілі Понс).

МЕТРО: „Ромео і Джулієта" з Нормою Шірер.

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.

ПАКС: „Палата у Фляндрії" з Мартою Еґерт.

ПАЛЯС: „Вошівара".

РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.

РІЯЛЬТО: „Зустрілись у Парижі".

СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.

СТИЛЕВЕ: „На хмародері" та ревія.

ТОН: „У сітях розвітки".

УТІХА: „Руки завинили" і рев'я.

ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Солівен.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівієра".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 19. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Вок. дуети, форт. музика, 19.10 Розр. музика; БУДАПЕШТ 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Лютн'ст із Кремони" оп. Губая; ВІДЕНЬ 19.25 Муз. попурі, 20.00 Баляди, 20.05, 21.00 „Бідний Генрих" легенда Г. Гавптмана; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Дута орх., 22.30 Розр. концерт; КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.20 Д-р Мих. Попович: „Компетенц'я губернатора Закарпаття"; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; ПРАГА 21.30 Пісні Шимановського; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви; РИМ 16.00 Концерт хору, 18.50 Легка музика, 21.00 22.00 „Іль паезе деі кампанелі" оп. Ранната

Субота, 20. листопада 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.10 Дута орх., 21.00 „Ворог музики" оп. Жене, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.35, 21.00 Вес. вечір, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 20.00, 21.00 Штравсівський концерт, КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.00 В. Желтвай: Учитель і казка, 18.30 Концерт циг. музики, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.40, 22.00 Скрипка, ПРАГА 17.55 18.00 Концерт сучасної музики. 20.05, 21.00 Галевий концерт ф'льг. орх., РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00, 23.00 „М реля" оп. Гунода, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріго Боіто.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 19. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 У середньовічн'м монастирі, авд. для дітей; 11.40 Гольст: „Планети" фрагм. зі суїти, пл.; 12.03 Орхестра, Денник, Польський дітей у 9-х столицях, словно-муз. авд.; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Музика з пл.; авд. для дітей: Союзи ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Листопадова поез'я; Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Мій капітан" опов. для дітей; 16.00 Гут'рка з хорими; 16.15 Легка музика; 16.50, 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Суспільне будівництво; 17.15 Шуберт: „Гарна мельничка"; 20 пісень до поез'й В. Мілера (II.), спів, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Два фортепіяни: Люба Мішкевич, Я. Фогелівна; 18.35 Рос'я у концентраційнім таборі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Дівочі обіти" О. Фредра; 20.05 „Чотири простаки" оп. Гольдонія в муз. Вольф-Ферарія; у перерві Веч. денник, Рецитац'я прози; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Субота, 20. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Грає Е. Цімбаліст, скрипка, з гр. пл., 12.03 Екзотична музика із пл.; Полудневий денник, Кольоніяльний день, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Місячним промінням", 16.15 Шлеські мельодії та танки, 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гут'рка, 17.00 Артур Ґроттер — біограф. опов., 17.15 Два фортепіяни, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Нар. пісні, мішаний хор, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Гості із Позвоня. „Ст. Жеромський" авд. 20.00 Нар. капеля, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, баритон, форт., 21.45 Газова атака, 22.00 Орхестра, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Подяка.

Всесвітлішому і Високопреподобному Отцю Мітратові Олексі БАЗЮКОВІ на цім місці складаємо нашу глибоку подяку за ласкаві проводи тлінних останків нашої Найдорожчої Мами на місце вічного спочинку до родинного гробівця у Львові.

З цього приводу складаємо на Рідну Школу 15.— зол.

Львів, листопад 1937.

Д-р Ілярий та Іван Домбчевські.

БІРЖА.

Львів 18. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·33, 89·90, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 294·22—29·.50, Франки фр. 18·20—17·70, Франки швайцарські 122.80—121 20, Фунти англ. 26·55—26·39, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·49—117·65 Кор. норв. 133·43—132·45, Корони шв. 136·83—135·85, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·71, —11·20, Марки нім. 119·00 — 116·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·40 —26·10, Марки нім. срібні 123·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56·50, 3 інв. 1 ем 71·50. серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. 70·75, серія 81·50, конверс. 62·25, 4 пр. дол. 39·25, 39·40, 4 консол. 59·25

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·00, Вугіль 24·25, 24·40, Лільпоп 52·50, Модржеїв 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 30·50, Габербуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 18. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·20 зол.
молоко	18—19 сот.
яйця (копа)	5·30 зол

Тенденція на масло, молоко та яйця спокійна.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Свати", прем'єра.

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Свати".

Неділя 21. XI. год. 12. впол. „В свято-іванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Свати".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той"

Неділя 21. XI. год. 3,30 попол. „Жебоньба"; год. 7.30 веч. „Цей і той".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

18. XI. Хмара.
19. XI Маруся Богуславка.
20. XI. Жайворонок.
21. XI. Гимн нужди.
22. XI Ніч під Івана Купала.
23. XI. Гейша.

Вистави в Синяві і Лежайську в'дкликуємо з причин від нас незалежних. Пошукуємо тенорів.

Український Народній Театр ім. М Садовського.

СИНЯВА:

19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:

20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (саля графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елєґантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Бандрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Прокажена", „Ординат Міхоровський".
ҐРАЖИНА: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (Д. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бзи".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Вее жива правда" (Лілі Понс).
МЕТРО: „Ромео і Джулієта" з Нормою Шірер.
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фляндрії" з Мартою Еґерт.
ПАЛЯС: „Вошівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрілись у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕВЕ: „На хмародері" та ревія.
ТОН: „У сітях розвітки".
УТІХА: „Руки завинили" і рев'я.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Салівен.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівієра".

Нова зупа КНОРР названа „Краківська" вдоволить найбільш вибагливе піднебіння. Є це зупа з додатком рижу, городовини та помідорів.

ПРАВДИВА НЕСПОДІВАНКА ДЛЯ СМАКУНІВ

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 19. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Вок. дуети, форт. музика, 19.10 Розр. музика; БУДАПЕШТ 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Люти'ст із Кремони" оп. Губая; ВІДЕНЬ 19.25 Муз. попурі, 20.00 Баляди, 20.05, 21.00 „Бідний Генрих" леґенда Г. Гавптмана; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Дута орх., 22.30 Розр. концерт; КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.20 Д-р Мих. Попович: „Компетенція губернатора Закарпаття"; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; ПРАГА 21.30 Пісні Шимановського; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви; РИМ 16.00 Концерт хору, 18.50 Легка музика, 21.00 22.00 „Іль паесе деї камванелі" оп. Рацціата

Субота, 20. листопада 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.10 Дута орх., 21.00 „Ворог музики" оп. Жеве, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.35, 21.00 Вес. вечір, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 20.00, 21.00 Штравсівський концерт, КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.00 В. Желтвай: Учитель і весна, 18.30 Концерт циг. музики, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.40, 22.00 Скрипка, ПРАГА 17.55 18.00 Концерт сучасної музики, 20.05, 21.00 Галевий концерт ф'льг. орх., РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00, 23.00 „М реля" оп. Гунода, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріго Бойто.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 19. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 У середньовічнім монастирі, авд. для дітей; 11.40 Гольст: „Планети" фрагм. зі суїти, пл.; 12.03 Орхестра, Денник, Польський дітей у 9-х столицях, словно-муз. авд.; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Музика з пл.; авд. для дітей: Союзи ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Листопадова поез'я; Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Мій каштан" опов. для дітей; 16.00 Гут'рка з хорими; 16.15 Легка музика; 16.50, 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Суспільне будівництво; 17.15 Шуберт: „Гарна мельничка"; 20 пісень до поез'й В. Мілера (II.), спів, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Два фортепіяни: Люба Мішкевич, Я. Фоґелівна; 18.35 Рос'я у концентраційнім таборі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Дівочі обіти" О. Фредра; 20.05 „Чотири простаки" оп. Гольдонія з муз. Вольф-Фераріа; у перерві Веч. денник, Рецитац'я прози; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Субота, 20. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Грає Е. Цімбаліст, скрипка, з гр. пл., 12.03 Екзотична музика з пл.; Полудневий денник, Кольоніяльний день, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Місячним проміням", 16.15 Шлеські мельодії та танки, 16.50, 18.35, 19.50 20.55 Актуальна гут'рка, 17.00 Артур Ґроттґер — біограф. опов., 17.15 Два фортепіяни, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Нар. пісні, мішаний хор, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Гості із Познаня. „Ст. Жеромський" авд. 20.00 Нар. капеля, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, баритон, форт., 21.45 Газова атака, 22.00 Орхестра, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Подяка.

Всесвітлішому і Високопреподобному Отцю Митратові Олексі БАЗЮКОВІ на цім місці складаємо нашу глибоку подяку за ласкаві проводи тлінних останків нашої Найдорожчої Мами на місце вічного спочинку до родинного гроб'вця у Львові.

З цього приводу складаємо на Рідну Школу 15.— зол.

Львів, листопад 1937.

Д-р Іларий та Іван Домбчевські.

БІРЖА.

Львів 18. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·33, 89·90, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00, Фльорени гол. 294·22—29 ·50, Франки фр. 18·20—17·70, Франки швайцарські 122.80—121 20, Фунти англ. 26·55—26·39, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17 50—16 70, Кор. дан. 118·49—117·65 Кор. норв. 133·43—132·45, Корони шв. 136·83—135·85, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·71, —11·20, Марки нім. 119·00 — 116·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·40 —26·10, Марки нім. срібні 123·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56·50, 3 інв. 1 ем 71·50, серія ненот. 3 поз інв. 2 ем. 70 75, серія 81·50, конверс. 62 25, 4 пр. дол. 39·25, 39·40, 4 консол. 59 25

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·00, Вугіль 24·25, 24·40, Лільпоп 52·50, Моджеїв 9 75, Островець 25·00, Стараховичі 30·50, Габербуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 18. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·20 зол.
молоко	18—19 сот.
яйця (копа)	5·30 зол

Тенденція на масло, молоко та яйця спокійна.

КУПНО-ПРОДАЖ

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття ріжних систем, кравецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 5—11

З ПРИЧИНИ виїзду продам добре проперуючий склад опалу. Відомість Задвірянська 62 а. 2092 1—1

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, в центрі міста, комфорт зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Руська 20, тел. 230-53. 2106 1—1

ГАРНИЙ покій, зараз до винайму, Бартоша Гловацького 73 А. Яцкевич. 2117 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ВІЛЬНЕ добре місце для лікаря в любельськім воєв. Місто з 6 тисячами мешканців, околиця велика і заможна, населення переважно українська. Побажаний лікар греко-католик або православний. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Лікар". 2116 1—2

ПІДКОЛЕКТОРІВ (-рок) у кожному місті чи управителів філій в більших містах анґажує колектура клясової льотерії. Постійна м'сячна платня 6—10% від вложеного капіталу. Вимагані першорядні рекомендації і кавція. На кошти листування долучити марку за 35 сот. Зголошення до Адм'ністрації „Діла" під „Фортуна". 2112 1-1

ПРИЙМУ від 1. грудня 1937 початкуючого аплікантa добре ситуованого. Неприняті оферти без відповіди. Д-р А. Задурович, адвокат у Снятині. 2113 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШОФЕР механік, на всі механічні поїзди, право їзди має від 1927 р. шукає заняття. Листи до „Діла" під „28 літ кавалір". 2111 1—4

РІЖНІ

ШЛЯФРОКИ жіночі теплі 7.50, чисто вовняні 11.90, комплет теплого білля (сорочка, майточки) 2.60, „Астра", Львів, Сикстуська 2. 2040 1—

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фланелеві 3.50, а також усяке тепле білля по подивугідних цінах „СВІТ ДИТИНИ" Львів, Сикстуська 2. 2089 1—?

ОГОЛОШЕННЯ.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

Тільки оголошуючись у „ДІЛІ" можете успішно продати, купити або заміняти реальність.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 450.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.